

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s počitino vedno in v Mariboru s posameznimi na dnu za celo leto 150 K. po letu 3 K. in za leto leta 150 K. Naslovna za Naročnico 5 K., za krogje izvenavstrijske dežele 8 K. Cesar budi sam po mjeru, plača na leto samo 5 K. — Naročnica se počiha na: Upravitelje "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dodeljuje do odpovedi. — Ulica "Katolskega tiskovnega društva" dobivači list brez posebne naročitve. — Posamezni list stanejo 12 v. — Uredništvo: Koraka cesta štev. 5. — Rokovki se ne vratajo. — Upravitelje: Koraka cesta štev. 5, sprejema naročitve, izserete in rečenec.

Za izserite se plačuje od enostopne poslovne za enkrat 26 v. ali kar je leto, 1 izvršenih četrteter proti letu stane 16 v. Za vsečasne oglate primerne popust. V oddelku "Mala naravnica" stane beseda 5 v. Parte in zahvale vseki poslovni 24 v. Izjave in Postano 36 v. — Izserci se sprejamajo do tretja spodaj. — Nezaprte reklamacije so potemne proste.

Novo ministrstvo.

Štajerski Slovenec dr. vitež Žolger minister.

V Avstriji smo dobili zopet novo ministrstvo. Ker se ministrskemu predsedniku Seidlerju ni posredilo sestaviti parlamentarne vlade, t. j. ministrstva, ki bi bilo sestavljeno po večini iz državnozbornih poslancev, je v četrtek dne 30. avgusta sestavil uradniško ministrstvo. Dosedanje voditelje ministrstev je večinoma določil za prave ministre. Obenem pa je določil še štiri nove ministre, katerim so poverjene posebne naloge. Med temi je tudi Slovensec dr. Ivan vitež Žolger. Cesar Karel je dne 31. avgusta poslal vitezu Seidlerju lastnorocno pismo, v katerem imenuje naslednje nove ministre: dr. Ludovika Cwiklinskega ministrom za uk in bogičastje, dr. Karla barona Banhansa za železniškega ministra, dr. Huigona viteza pl. Schauer za pravosodnega ministra, dr. Emila Homana pl. Herimberga za ministra javnih del, dr. Ferdinandina barona Wimmerja za finančnega ministra, podmaršala Karla Cappa pl. Birkenstetten za ministra deželne brambe, dr. Friderika barona Wieserja za trgovskega ministra in veleposestnika Ernesta grofa Silva-Tarouca ministrom za poljedelstvo. Notranji minister grof Toggenburg in minister za ljudsko prehrano Höfer sta ostala na svojih mestih. Dalje imenuje za ministre dosedanjega voditelja trgovskega ministrstva dr. Viktorja Matajego, oddelnega načelnika dr. Ivana viteza Žolgerja, sekcijskega načelnika dr. Julija Twardowskega-Skrzypna in vseučiliškega profesorja dvornega svetnika dr. Iv. Horbačevskega. Minister dr. Mataj in minister dr. Horbačevski bosta vodila predmeta za sestavo ministrstva za socialno preskrbo in za ljudsko zdravje. Posebna naloga dr. viteza Žolgerja pa bo, kot pravi cesar v svojem pismu ministrskemu predsedniku, pečati se od slučaja do slučaja v smislu želje ministrskega sveta in ne oziraje se na pristojnost posameznih osrednjih mest in drugih upravnih inštanč. Enotno upravo takih z vojno združenih upravnih zadev avstrijske vlade, ki se dotikajo delokroga več ministrstev. In sicer z namenom, da olajša sporazum-

ne rešitve in priprave za končna sklepanja. Njegov delokrog torej ni tak, kakor je delokrog drugih ministrstev, a bo tembolj važen, ker bo imel v rokah ne-kak pregled nad drugimi ministrstvi.

V novem ministrstvu je 10 Nemcov in 5 Slovanov. Cwiklinski je Poljak, Žolger Slovenec, Twardowski Poljak, Horbačevsky Rusin, grof Sylva-Tarouca pa češki plemenitaš. Cehi v novem ministrstvu niso zastopani, kar vzbuja v češkem narodu do naše vlade, ki je sestavljena po ogromni večini iz Nemcov, še večje nezaujanje. Stališče Jugoslovanov napram novi vladi je jasno. Mi sicer pozdravljamo prvega Slovence-ministra in se veselimo, da so celo na najvišjem mestu sprevideli, da tudi nam gre sedež v ministrstvu, a mi prejškoj zahtevamo, da se popolnoma izpolni naša zahteve po združenju vseh Jugoslovenskih dežel pod Habsburžani. To naša zahtevo je načelnik Jugoslovenskega kluba dr. Korošec jasno označil v državnem zboru dne 30. maja 1917 in pri tem ostanemo. Dokler nam vlada ne ugodi naši opravičeni narodni zahtevi, dokler nam ne da skupne narodne samouprave (avtonomije) za vse Jugoslovane, tako dolgo Jugoslovani ne morejo podpirati vlade.

Nemci so razburjeni, ker je cesar imenoval Slovence za ministra. Da bi bil Slovenec minister, to se jim zdi nekaj popolnoma nemogočega. Mi Slovenci bi morali ostati samo hlapci in sužnji; mi bi morali samo ponizno ubogati in služiti gospodskim Nemcem, plesati tako, kakor bi nam piskali nemški zagrizenci, namestniki, glavarji, uradniki in taki, ki so privandrali k nam z namenom nam komandirati. Gospodje Nemci, tisti časi, ko vam je slovenski narod hlapčeval, ko ste nas tepli, je minul. Mi smo enakovredni z vami. Minila je tudi doba, ko je Slovenec moral samo plačevati denarni in krvni davek. Sam cesar nas je spoznal, da smo Slovenci narod, ki zasluži večje spoštovanje in zategadelj je poklical našega odličnega, visokoučenega rojaka dr. viteza Žolgerja v ministrstvu.

Dr. Ivan vitež Žolger je naš ožji Štajerski rojaka. Mi upamo, da bo v ministrstvu in pred samim cesarjem tolmačil želje in zahteve slovenskega ljudstva. Minister Žolger je zaveden sin slovenskega na-

roda. Dasiravno je že od nekdaj v visoki cesarski službi, vendar jo vzgajil svoje otroke v krščanskem in slovenskem duhu. Slava mu! Naj se vzgledujejo po njem vsi tisti, ki na tujem, v mestih ali pa celo doma zapostavljajo in zametujejo svojo milo materne besedo.

Minister dr. Ivan vitež Žolger.

Prvi slovenski minister dr. Ivan vitež Žolger je bil rojen leta 1867 v Devini pri Slov. Bistrici na Slovenskem Štajerskem kot sin kmetskih staršev in je torej naš ožji rojak. Leta 1894 je bil promoviran za doktorja prava ter je vstopil v službo politične uprave na Štajerskem, odkoder je prišel leta 1898 v naučeno ministrstvo in leta 1902 v ministrsko predsedstvo. Leta 1907 je postal načelnik državnopravnega oddelka v ministrskem predsedstvu. To je velevažen urad, ker se v njem rešujejo vsa velika in težka vprašanja, tičoča se nagodbice z Ogrsko. Dr. vitež Žolger je postal tedaj ministerijalni tajnik in leta 1915 oddelni načelnik. Leta 1917 je dobil dr. Žolger vitežki stan. Od leta 1899 je dr. vitež Žolger tudi profesor na pravnem oddelku dunajskega vseučilišča. Tudi kot pravoslovn pisatelj si je dr. Žolger pridobil velik ugled. Spisal je več razprav in knjig in je zlasti veliko in zasluženo pozornost vzbudilo njegovo delo o avstro-ogrski nagodbi, ki je izšlo leta 1911. Sploh je dr. vitež Žolger danes priznan za enega prvih učenjakov v nagodbenih stvareh.

Zakaj zahtevamo samoupravo?

Nemci ne marajo Slovencev, ne marajo nati ne na Dunaju niti ne v Gradcu. Dunajski župan dr. Weisskirchner vedno naglaša, da hoče varovati "nemški značaj" mesta, v Gradcu, "dem Hauptbollwerk der Deutschen gegen die Slaven" (glavni

* E. v. Seydlitz: Handbuch der Geographie, 1914, str. 91.

fon. Na teh hribih se nas je še opozorilo, da vozimo že skozi mesece seboj oni velevažni jezik in sluh v moderni vojni — telefon. V sneženih postojankah nad Zdynijo smo potegnili prvič od polkovnega štaba do posameznih bataljonov telefonske žice. Štab pa se je zvezal zopet z brigado in divizijo.

Sedaj smo vsaj znali, kdo nam veleva in kaj nam je storiti. Povem pa tudi, da se v vojni nisem jezik zavoljo nobene naprave tako kot zavoljo — telefona! Poprij sem vsaj v noči mirno spal, nikdo me ni budil in klical na razgovor. Odkar smo pa napoljali telefon, so vso noč dudlali in nas klicali: "En gospod od štaba k telefonu!" Pri višjih komandah je bilo nastavljenih bogzna koliko častnikov pri telefonski službi, pri nas pa samo par. Tatovi potrebnega miru so nas najrajše vznemirjali in budili v noči. Za vsako malenkost je moral eden izmed nas vstajati in kramljati z gospodekom pri diviziji, da se ta ni preveč dolgočasil v ponočnih urah. Zahvaljen Bog, da sem rešen za vselej telefona!

Dobrih 14 dni smo živeli z Rusi v medsebojni slogi brez nepotrebnega strelenja in prask. Sam zlodaj je podpilih Ruse, da so začeli uhajati iz svojih postojank navzdol v vas Zdynijo. Tukaj so izmikali kmetom živino, svinje ter kure in tirali plen v svoje zakope. Za ta ruski pohlep po tujem blagu so izvedeli tudi naši predstojniki. Zaukazali so nam: Roparje vsikdar postreliti, vjeti ali vsaj prepoditi pravočasno!

Da se izvrši to povelje, smo bili prisiljeni, posiljati v vas patrulje. To kobacanje po celem dovratenem snegu je bila nova muka za naše moštvo. Pridno smo razpošiljali patrulje; a uspeh je bila ena velika ničla. Brž ko so zapazili Rusi, da se spuščajo naši v vas, so jo odkrili takoj nazaj na svoj hrib. Komaj so ostavili naši selo, ropal je zopet drzni sovražnik po hišah in bajtah.

Divizija je tirjala od nas na dan ruske ta-

LISTEK.

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Danje.)

Z lesenimi zagozdami smo razklali po sredini debelo bukovje. Zvezali smo ga brez vsakega žrebila in napravili še streho. Razpokline ter vrzeli na strehi smo zamazali z ilovico. Stan je bil tako velik, da se je v njem lahko sedelo ter čepelo, a ne stal. Razsvetljevalo ga ni prav nobeno okno; le vhod je imel, da se je lahko zlezlo vanj po vseh štirih. Pred vhod sem nabil odoje, da smo lahko plazili ven ter noter in da nam veter ni preveč navrtal snega. V kotu te prazgodovinsko jednostavne kolibe sem izdelal luknjo, ki je imela na prostu ozko zvezo. Ta dolbinu nam je nadomestovala peč. Iz tega pečnjaka se je kadilo po bajti, da smo vse zvezali in se solzili. Krog peči sem pustil zavaliti štiri hlode, ki bi nam naj služili za stolce in mizo. Se po dolgem smo načilili hlodovja, da bi vsaj ne spali na golih tleh. In luč, skromno luč nam je podarjal podnevu in ponoči vedno plapoleč plamen ognja.

Tako opremljen je bil naš stan, v katerem smo bivali blizu en mesec. Za silo nas je zadovoljeval, le nekaj bib ga je pačilo, ki pa jih nismo mogli odstraniti. Med v stene naloženim hlodovjem so se prikazovali od dne do dne večje vrzeli. Sveži les se je vsušal vsled kurjavje, skozi špranje nam je podil veter sneg v bajto. Večkrat sem mašil po cele dnevne te stenske luknje s papirjem, ki so nam ga bili poslali, da bi se v njega oblačili in obuvali. Nisem se hudoval radi tega opravila, ki mi je postal sčasom edino razvedrilo in zabava. Bolj pomislek vredno

nego stenske razpokline so bile one v stropu. Teh ni bilo mogoče zadelati s papirjem, ker je snežilo neprestano. Mazal sem jih z ilovico. Po dnevu sem zamazal, ponoči se je ilovica osušila in popadala iz lukenj. Močno smo kurili v kočuri, vsled topote se je topil sneg na strehi in po nas je dežilo po celo noči. Stiskali smo se iz kota v kot, pa povsod nas je namočilo, da smo se lahko presušali pri ognju celi dan.

Ce se je že godilo tako pasje slabo nam častnikom, kaj je še le pretrpelo ubogo moštvo, ki je zimovalo čisto na prostem brez lesnih kočur. Mraz je bil tako oster, da je vojak, ki je le pol ure stal na straži, zmrznil, da se ni nikdar več probudil. Eno noč nam je zmrznilo pri eni kompaniji devet vojakov. Opazoval sem Ruse, ki so tudi razpostavljali straže. Vsek ruski stražnik se je vedno gibal na straži, je neprestano poskakoval, brcal z nogami ter suval z rokami na vse strani. S tem neprestanim gibanjem si je pogreval ude, da ni zmrznil. Naši siromaki pa so stali na straži mirno pribito kot štori, dokler jih niso izmenjali ali pa jo je marsikateri potegnil kar na drug svet, kjer je več vročine nego mraza. Zima nam je takrat pobrala več moštva kot sovražnik.

Se eno drugo napravo moram omeniti, katero so uvedli na onih hribih prvič tudi pri polkih, namerič — telefon! Moj Bog! Kaj bi počeli sedaj v vojni brez telefona? Mi smo pa bojevali skrajna najljutješje bitke te svetovne vojne brez te velevažne naprave.

Povelja so se raznašala ter prejemala le po takozvanih ordonancih. Kolikokrat se je pripetilo, da je bil tak ordonanc na poti s poveljem od enega oddelka do drugega od sovražnika ubit. Dana važna povelja se niso prenesla.

Pa že od začetka vojske smo vozili seboj na municipalnih vozovih štirivoglate škatljice. Živa duša ni znala, se ni zmenila, kaj da pravzaprav hranijo ti zaborjenci. Nič drugega niso vsebovali kot — tele-

zadnjavi Nemcev zoper Slovane) niso pustili niti ne slovenskih govorov v cerkvi razen beguncem. Veliko sitnosti so imeli prireditelji slovenskih zabav, in v zadnjem času se je cel Gradec pohujševal, ker so nekatere stranke dobole po pomoti kavine karte z dvojnim, torej tudi s slovenskim besedilom. Groza!

Nemci nas torej ne marajo, a da bi bili Nemci za-se in mi za-se, to se pravi, da bi mi Jugoslovani imeli avtonomijo, tega pa tudi nočeo. Toda vsak treznomisč človek mora spoznati, da tako ne more več iti dalje. Razmere med nami in Nemci se morajo izpremeniti. Ni mogoče, da bi nas po vojski še dalje izzivala ptujska mestna družba s svojim Ornikom, Linhartom, Slavičem itd. Ni mogoče, da bi Südmarka in Schulverein še dalje ogrožala naš narodni obstojo! Mi sicer nočemo nobenega, pa prav nobenega nemškega otroka, a tudi niti en slovenski otrok se ne sme izgubiti v nemških šolah. Kar spada k vaši kulturi, to imejte, Nemci, le sami. Kar pa je naše, to mora tudi ostati naše. Tudi tega nočemo Slovenci, da bi nas po vojski še dalje sekiralo nemško uradništvo. To je izključeno. Raznih obubožanih nam sovražnih grofov, baronov, vitezov, „plemenitih von“ in „kurzovcev“ je naše dobro ljudstvo do gralito. Naš kruh jedo, a z nami nočeo čutiti, zato naj gredo tja, kamor spadajo.

Slovenci hočemo po vojski imeti mir tudi s svojimi sosedmi. To pa je mogoče samo s tem, če dobri naš narod avtonomijo. To je vsakemu jasno, zato se domo zavzemali in borili za avtonomijo tako dolgo, da jo dobimo. Pisek teh vrst biva med ljudstvom in vsak dan občuje z ljudstvom, zato ve, kako naš narod hrepeni po tistem času, ko bo prost nam nasprotnih, nadutih uradnikov! Zato je ljudstvo neizmerno navdušeno za samoupravo. In na Slovenskem ni več mogoč narodnjak, ki bi bil proti avtonomiji. Enako navdušeni so naši vojaki po frontah. Njih narodni ponos se je visoko povzdignil. Pred par dnem mi je pisal eden med drugim te-le besede: „Upam na boljše čase za Slovence in sploh za Jugoslovane. Dovolj časa je bil naš narod v suženjstvu in pod nadvlado tujih narodov. Toda vojna nas je prebudila. Bog daj, da bi minuli kruti vojni časi in bi mi Slovenci živeli v naši mili avtonomni domovini pod vladom blagega cesarja Karla!“ Nemci, čujte besede našega vojaka: „vojna nas je prebudila!“ Da, vojna je nas prebudila, vojna je silno povzdignila narodne zavesti; naši vrali sinovi se v tej vojni izvrstno borijo in kot plačilo za zvestobo hočemo in moramo mi imeti narodno avtonomijo.

Kdo je v službi nasprotnikom?

Razmere pred in med vojsko, ko so se naši narodni nasprotniki kakor stekli vrgli na slovensko ljudstvo ter mučili in zapirali njegove najboljše sinove, blatili ga in obrekovali, kralili mu vsako najostavnejšo pravico ter grozili s še hujšimi nasilji, so našim voditeljem in ljudstvu samemu odprele oči. Nedvomno so te razmere pokazale, da je sedanj počitaj našega naroda nevezdržljiv, da mu je v njem nemogoč razvoj in obstoj, da nima od Nemcev in od vlade, ki je popolnoma zaslužnjena najstrastnejšim nemškim hujškačem in nestrpnežem, nobene pravice

tinske vjetnike, pa smo gladili one gospode s tolažbo: Naj potrpijo, ker hodijo tudi Rusi po dveh in majo oči! Predstojniki so si razlagali naše izgovore na drugo plat: da mi ne patruliramo, ampak čepravno mirno v svojih postojankah, ne meneč se za roparstvo kradljivega Rusa. Zapovedali so majorju, da mora poslati v vas za celo noč najzanesljivejšega očehira s 60 moži, da stražijo in pretaknejo celo selo. Major je poveril to težavno in nevarne naloge seve – meni!

Sem si odbral 60 mož, same udane Slovence, ki so mi sledili prostovoljno in bili veseli, da se bodo v vasi skozi noč vsaj do dobra ogreli. Vzel sem seboj tudi nekaj raket, katere sem hotel spustiti v zrak, če bi nas Rusi slučajno napadli, da mi prihiti pomoč od naše strani.

V zimsko večernem mraku smo se podali na to pot. Vas leži v dolini tako blizu, da bi dokljal iz hriba v njo prav lahko. Mi smo pa rili in razmetavali sneg 2% ure, predno smo dosegli prvo hišo. 40 mož je zasedlo obzidje krog cerkve, katere je bilo še najbolj pripravno za obrambo; z 20 vojaki sem se pa podal po vasi, da bi iztikal za Rusi. Vse do zadnje bajte smo pretaknili; niti eden Moskal se ni petikal tedaj po vasi.

Po končani patrulji sem se vrnil v župnišče k že omenjeni župnikovi družini, kjer se me nad vse gostoljubno sprejeli. Gospa mi je pravila, da se je mudil pred dobre pol ure pri njih z močno patruljo ruski praporščak, ki je pa popihal, kakor hitre so mu javili vojaki naš prihod.

Mato smo še prepatrikulirali vsake druge uro saj so brez najmanjšega uspeha. Mene je lemlila nevolja, ker se nismo srečali z nobenim Rusom; vojaki so bili zadovoljni, ker so dobili po bajkah dobre Kremplirje in so se pegreli.

Ob 7. uri zjutraj smo se pedali na mučen pernat. Dospeli smo do naših postojank nevirane in nemotene od sovražnika. Prvi od naših častnikov, ki

pričakovati, saj niti tega, kar nam temeljne postave naše države jamčijo pravie, nočo dati. Še če v prahu, vsaka stvar božja ima svoje pravice, za nas pa jih ne bi bilo? Vsaka stvar brani svoje življenje, svoj obstoj, in mi, naš slovenski narod tega ne bi smel? Zvesto je dajal naš narod državi vse, kar ji je dolžan in še več, ali nima zato tudi on kake pravice v njej, ali nima on od države ničesar tirjati?! Da bi se mogel svobodno razvijati v avstrijski državi, da bi mogel si pripraviti boljšo bodočnost, da bi nehalo vedeni boji z Nemci in Madžari za obstoj, da bi torej prišli mirnejši časi brez narodnih bojev, zato so naši zastopniki dne 30. junija 1917 ob otvoritvi državnega zborna izjavili, da je naša poglavina zahteva: Slovensko-hrvatski narod naj se združi v eno državno skupino, katere vladar bodi naš cesar Karol I. Svojo srečo išče ta narod pod žezлом habsburških vladarjev, a ne kot hlapac drugih, slučajno večji narodov, ampak kot enakovreden brat drugih avstrijskih narodov. Svoje domače razmere, svoje urade in šole, svoje gospodarstvo hoče sam voditi in upravljati. To je nekaj tako naravnega in pravičnega, da se le nespamet in hudobna volja mora nad tem spodikati. Kar je osebna svoboda za posamezne človeka, to je narodna svoboda za celi narod. Odpravljen je suženjski stan med ljudmi, naj ne bo tudi bezpravnih, zasluženih narodov, naj se tudi narodom podeli možnost za svobodni razvoj.

Ker pa nasprotniki stavnih ugovorov zoper združitev vseh po raznih deželah razkosanih delov našega naroda nimajo in seveda ne morejo imeti, zato pa prihajajo po svoji starri navadi s sumnjenjem, podtkanji in obrekovanji. Ker nasprotniki Nemčije, Francozi in Angleži, pravijo, da zahtevajo, naj se tudi malim narodom da svoboda, samoodločitev, trdijo naši ljubi nemškutarji, da smo mi v službi naših sovražnikov, Francozov in Angležev. Če ti kaj pametnega in pravičnega zahtevajo, ali je potem v njihovi službi, če tudi to zahteva, ker je tako prav in pametno? Če bi sovražniki rekli: sneg je bel, ali je v njihovi službi, kdor bi tudi isto trdil? Potem je pa tudi v angleški službi nemški cesar Viljem, ki je o veliki noči letos naznani, da hoče, da se nemška, pruska ustava demokratizira, ljudstvu da več pravice in več upliv na vlado kot dosedajna ententa, Francozi in Angleži zahtevajo isto! G. Linhart od „Štajersa“, primi na prihodnjem zborovanju Viljema pruskega za ušesa, ker je – po čudni zahtevi svoje pameti – v službi svojih največjih sovražnikov, saj zahteva, hoče isto kot oni. V isti službi sovražnikov je potem tudi večina nemškega državnega zborna, ker zahteva, naj se ustava v Nemčiji spremeni tako, da bodo ljudstvo imelo v javnih zadevah moč in upliv. Ravno ista pa je zahteva sovražnikov. V angleški službi je potem tudi naš cesar, ker hoče dati ljudstvu več pravice in narodom enakopravnost, kar hočejo tudi sovražniki, da se zgodi. V angleški službi je potem tudi naša vlada, ker zahteva, da mora – ne lastni narodi, ampak – Albanija postati samostojna, ljudstvu albanskemu se mora dati svoboda in prost razvoj. In mi ne zahtevamo ničesar drugega, kakor zahteva naša vlada za Albanijo, razun da hočemo biti v Avstriji in pod habsburškim vladarjem. Kar hoče naša vlada priboriti z velikimi žrtvami tujemu, divjemu narodu brez enotnega jezika in brez kulturne, to vendar gre po vsej pravici tudi nam. V službi sovražnikov so tisti Nemci in njih podrepniki, ki hočejo obdržati krivične razmere v Avstriji, ki hočejo

slabejše tlačiti, jim vzeti jezik na zemlji, kar je zoper božje, naravne in državne postave. Dokler bodo Nemci in Madžari take krivične razmere hoteli ohraniti v Avstriji, tako dolgo bodo se sovražniki hoteli vmešavati v naše avstrijske razmere, tako dolgo je težkočeno delo za mir. Če pa bodo avstrijski narodi dobili pravice, ki jim grejo, če bodo svobodni in jim bo omogočen vsestranski razvoj, in močnejši narodi ne bodo manjših in slabejših stiskali, potem sovražniki ne bodo imeli povoda, se v naše razmere vtikati, ugled Avstrije se bo vzognil, njeni narodi ji bodo udani in zvesti, ker jim ni več mačeha, ampak mati, ki ljubi vse svoje otroke enako, njena moč borača, spošťovana in upoštevana bo v krogu svetovnih držav. Če torej zahtevamo svobodo za svoj narod, ni to zahteva, ki je koristna samo za naš narod, ampak je tudi v korist Avstrije, v korist stalnemu miru med narodi in državami. Če bodo narodi v Avstriji svobodni in zadovoljni, bodo na Avstriji imeli cel svet vzgled, da je – kakor je zapisano nad vhodom v cesarski grad na Dunaju – pravičnost temelj državam. Naša zahteva ni torej v službi sovražnikov, ampak v službi Avstrije in pravičnosti.

Naše žrtve za domovino.

Dne 2. julija smo z vojaško častno četo pokončali 20letnega fanta Franca Jurjoviča iz Paričnjaka pri Kapeli blizu Radgona. Umrli je bil zaveden katoliško-narodni Slovenec. Lahka mu naj bo domača slovenska zemlja!

Dne 7. avgusta je Zemljicu obitelj v Skrišnjaku pri Leskovcu dobila poročilo, da je sin, oziroma brat, dne 28. julija ob 12. uri ponos na rumunski fronti, na sedmograških hribih, polozil svoje mlado, nadebudo življenje na oltar ljube domovine. Sovražna granata mu je predrla njegovo mlado dobro srce. Izdihnil je z vsklikom „Jezus.“ Bridka izguba za vse. Saj je bil ponos in upanje dobrih staršev, ud Marijine družbe, Bralnega društva, kjer je tudi v igrah nastopil. Ljubi Bog ga je vzel k sebi, da bi mu prihranil nadaljnje trpljenje. Tako pa, Jože, spavaj sladko v tui zemlji! Čeprav Ti ne bo ljubeča roka sadila rožic na prezgodnji grob, čeprav ga ne bodo močile solze ljubečih src, ga bo vendar kinčala zelena lavorika. Rojen si bil v slovenski zeleni Stajerski, sedaj počivaš pa na visokih zelenih ogrskih gorah.

Nepričakovano hud udarec je zadel soprogokroškega mojstra Ano Petek v Vodrancih pri S. Bolzenku na Kogu. Padel ji je dne 2. t. m. njen mož, star 45 let. Bil je zelo priljubljen pri svojih domačih, kajti bil je dober in skrben gospodar in priden kroški mojster. Zapušča ženo s petimi nepreskrbljenimi otroki. Stotnijski poveljnik je poslal vdovi ljubezljivo pismo, v katerem hvali padlega kot vrlega slovenskega junaka. Poslal ji je znesek 210 K, katere so zbrali častniki in tovariši padlega.

Od strupenega plina zadet je padel dne 13. maja t. l. junaska smrt za cesarja in domovino na italijanskem bojišču v najlepši mladenički dobi 20 let posestniški sin Gregor Konečnik iz Smihela na Mozirju. Bil je blagega in miroljubnega značaja. Bil je izobražen mladenič. Njegovo veselje je bilo čitati dobre knjige in časnike.

Komaj me je izpustil ta, je lopnil po meni z u-korom naš major, poveljnik regimenta.

Tri jezicne kolajne so mi obesili en dan, ker sem grazil kot volk po snegu, bedel celo noč in patroliral vestno, da bi mi ne bila ušla niti miš. Dobro, da sem bolj lahkomiseln odpustljivega srca, sicer bi bil utonil v zamerljivosti vsled treh predstojniških batin. Odpuščam gospodom, da me le zapri niso. One nepremišljeno farbarije pa se pozneje nisem kesal, ker je rodila ta hvalevredni sad, da me niso več podili v sneg, v noč na patrolje loviti ro-parskih Rusov.

Za dva dni po tem dogodku so zapovedali visiji gospodje, da mora drug, bolj resnicoljben častnik s patroljo pri belem dnevu v selo. Opaziti je bilo, da so si izkopali Rusi iz postojank do prve hiše v selu predor pod snegom. Ta hiša je bila pozidana nekaj korakov izven vasi bolj na samem. Kakih 80 Rusov se je prikradlo po sneženem predoru v hišo. Naš nadporočnik je raztrebil moje povešt v strašnih slikah svojemu majorju, ki je na mestu telefoniral to moje izmišljeno junastevo gospodu brigadirju, moju domremu prijatelju – Haussteinu.

Seveda je prejel general tudi od regimenta re-snično poročilo o nizčevem pohodu. Gospod pri bri-gadi je primerjal obe poročili in hajd z menoj na raport! Saperlot! Grelo me je, ko sem korecal pred samega generala, ki me je že pestil in mrevaril dva-krat. Prepričan ter uverjen sem bil, da tokrat se ne izmuznem brez kazni.

Govoril sem pri raportu po resnici brez izgo-vora in kake olepšave. Rohnel je gospod v meni po-litversko in me zmerjal za blebetavo baburo, ki ne zasluži naslova: vojni kurat. Tako je kričal in besnel, da je v jezi pozabil me kaznovati. Proti koncu te nezabne generalske pridige, kateri bi imela kot počat slediti ostra kazn, so poklicali generala k telefonom. Oh, kako sem se oddahnil, ko je stopil gospod v drugo sobo; jaz pa smuk skozi druči duri na – preste ...

Dospel sem v domačo kolibe, me je že čakal tam-kaš major od bataljona, ki je bil telefoniral moje lah-

komiselnou izmišljotino brigadi. Žehtal in pral me je še ta, ne po bratku, ampak prav na ostre, pred-

stojniške ubane.

Vnel se je sedaj srdit boj, klanje in zaorilo je vpitje kot nekoč pri Grodeku. Rusi in mi smo se pa

vsuli radovedno na postajanke, da si ogledamo izid

toga izvanredno šudnega spopada. Streli so siki-

li in v hišo, udrihanje s puškinimi kopiti in krik bo-

rečih ter umirajočih je edomeval daleč na okrog. Ru-

sni, ki so bili v hiši, se niso preidali, pa tudi naši ne-

Sovražnik, ki je obkeljeval hišo, je streljal pri oknu,

pa hiši pa so se zbadali ter pehali naši in Rusi z

bajonetni.

Malje pred.

Na tirolskem bojišču je žrtvoval svoje življenje za cesarja in domovino 45letni posestnik Karel Koser iz Zlatolič pri Št. Janžu na Dravskem polju. Zapustil je žaljočo ženo in 6 otrok, od katerih najmlajšega še niti videl ni. Bil je vnet Slovenc in zvest narodnik »Slov. Gospodarja«.

V bolnišnici v Tridentu je umrl črnovojnik Martin Dobrauc v 24. letu svoje starosti. Posebno ga bo pogrešalo slovensko rudarsko društvo sv. Barbare v Gladbecku v Porenju, kojega tajnik je bil že od ustanovitve. Bil je veden v izpolnjevanju svojih verskih, društvenih in na rodnih dolžnosti, pravi cvet in dika slovenske mladine.

Z ruskega bojišča se nam piše: Svoje mlađe življenje je dal za domovino 21letni Franc Viltušnik, doma iz Ruš nad Mariborom. Služil je pri dragonskemu polku št. 5. Zadet od ročne granate, je vzdihnil v par minutah svojo mlađe dušo. Odlikovan je bil s srebrno in bročasto kolajno. To naznanjata njegovim znancem tovariša, ki sta bila navzoča njegovi nesreči: Anton Rihter, doma iz Dobrni pri Celju in Anton Lešnik od Sv. Janža na Drav. polju.

O miru.

Na papeževi mirovno pismo, katero je, kot smo že poročali, razpostal vsem vojskujočim se državam ter tudi takim državam, ki niso zapletene v sedanjem vojsku, so dosedaj izmed vseh držav kot prve odgovorile Združene države Severne Amerike. Odgovor predsednika Združenih držav Vilzona na papežovo mirovno pismo je bil dne 30. avgusta izročen papeževemu državnemu tajniku v Rimu kardinalu Gaspariju.

Vilzon, čeprav ni katoličan, ampak je angleške vere, je odgovoril sv. Očetu v zelo uljudni in spoštljivi obliki. Uvodoma pravi: Vsako srce, ki ga ta strašna vojska ni zaspela in zakrnila, mora ganiti ginaljiv poziv Njegove Svetosti papeža, kakor tudi dostojanstvo in moč človekoljubnih in plemenitih nagibov Njegove Svetosti. Nujno je želeli, da krenemo na pot miru, toda samo na takot pot, ki nas privede do trajnega miru. Ne želimo le, da prenehajo boj, marveč si želimo varnega in trajnega miru ter da se sedanji boj na življenje in smrt ne smaše kejaj ponoviti.

Vilzon pravi nadalje, da je smoter seda: je vojske ta, da se osvobodijo vsi narodi sveta od silovite nemške vojske sile, ki jim grozi in ki namerava gospodariti celemu svetu. Ta velesila pa ni morda nemško ljudstvo kot tako, ampak neusmiljena vladarica nemškega ljudstva in gre se sedaj za to, da zgodovina ostalega sveta neha biti odvisna od te sile.

Amerika je od cesarske nemške vlade pretrjeala nezgodne krvice, vendar ne želi zadoščenja od nemškega naroda kot takega, ampak od tistih, ki ga narodov in ne na praviceh vlad, naj si pa bodo ti narodi veliki ali majhni, slabi ali mogočni, ta mir mora sloneti na enaki pravici, na svoboščini, varnosti in samovladji.

Amerika ne išče v tej vojski nobenega dobrička, toda zadoščenje mora dobiti krvica, ki se je zgodila v tej vojski po besni sili nemške vlade. Besed, katere so dosedaj izpregovorili dosedanji gospodarji Nemčije, ne moremo smatrati za jamstvo za karkoli, kar naj bo trajno, ako teh besed ne podpre najkrepkejši dokaz volje in namenov nemškega naroda. Počakati moramo torej nekaj novih dokazov o namenih velikih narodov osrednjih velesil. Dal Bog, da bi prišli ti dokazi prav kmalu, da se na ta način zopet ponovi zaupanje vseh narodov in se vrne mir na podlagi sklenjenih mirovnih pogodb.

Vilzonov odgovor je pred vsem namenjen Nemčiji, kajti Avstrije niti z besedico ne omenja, čemur se ni čuditi, ker Amerika se nahaja samo z Nemčijo v vojem stanu, ne pa tudi z Avstrijo. Bistvo tega Vilzonovega odgovora je, da bi Amerika sklepala mir samo z demokratizirano Nemčijo nekako po russkem vzoru: Nemški narod bi moral najpoprej odstaviti svojega cesarja in svojo sedjanjo vlado, potem bi se še le mogla pričeti mirovna pogajanja.

Strma je bila sicer pot, katere se je oprijel sv. Oče, da bi prišel korak bliže do miru, toda bila je uspešna, kajti odgovor, ki ga je prejel od Vilzona, odpira nova pot, odpira nove izhode za nadaljnja mirovna pogajanja, kajti že se sliši, da pripravlja sv. Oče novo pismo na predsednika Vilzona. Dal Bog, da se sv. Očetu posreči doseči to, česar si želi cel svet, zlasti naš v tej vojski najhuje prizadejni slovenski narod: Priti do zaželenega miru.

Italijansko bojišče.

Srditost ednajste soške bitke je nekoliko ponehal. Lahi so si razbili svoje glave na obrambnih skalah slavne Boroevičeve armade. Celo italijanski

listi pišejo, da je Kadornova armada v času od 18. avgusta do 1. septembra izgubila na primorski črti nad 150.000 med mrtvimi in ranjenimi, vjeli pa smo približno 20.000 Lahov. Nekaj uspehov so dosegli Labi samo na planoti Bajnšica—Sv. Duh, kjer so od Soče v smeri proti vzhodu prodri kljub ogromni sili v 14 dneh samo za 5 do 10 km. Na ostali črti do morja so sovražni uspehi naravnost malenkostni. — Proti Trstu sovražnik ne more prodreti, dasiravno ima samo proti Grmadi naperjenih nad 3000 topov. Sedaj se vrši silna borba za goro Sv. Gabrijela (južnovzhodno od Sv. Gore). Občudovanja vredno je južnaščino in vstrajnost Boroevičevih junakov, ki držijo to velevažno postojanko kljub peklenskemu sovražnemu ognju in ogromnim navalom. Bitka se še nadaljuje. Naša fronta na Primorskem teče sedaj od severa proti jugu, približno tako-le: gora Rombol, Bovec, Kobarid, Mrzli Vrh, Tolmin, Podlesce, Madoni, Britof, Sv. Gabrijel, Sv. Peter, Vrtojba, Bilje, Fajtov hrib, Kostanjevica, Stara Lokva, Brezovica, Medgorje, Sv. Ivan, Adrija.

Nadaljevanje ali konec ofenzive?

Mnenja so različna. V tem trenotku čitamo v kakem razmotrovjanju o položaju na bojišču, da bitka še ni dospela do svojega viška, da je pričakovati še velikega borenja še na Banjški planoti in pri Gorici, ogromnega pa pri Grmadi, kajti Italijani to pot niso pripravljeni odnehati prej, nego dosežejo svoj cilj — ali pa popolnoma podležejo. Oni govore seveda samo o dosegici svojega cilja, pojma poraza ne poznajo. Nato čitamo v vojnoporočevalskem razmotrovjanju, da so znamenja tu, ki kažejo pojemanje laške napadnalne sile in da se soška bitka bliža svojemu koncu. Vojški sotrudnik lista »Nieuwe Courant« pa sodi celo, da je enajsto soško bitko že smatrati za izjalovljeno za Italijane. Boji za posest Banjške visoke planote imajo še samo ta namen, da bi Italijani obšli obrambno našo črto na Krasu, ker so se vsi poprejšnji napadi na to našo postojanko izjalovali, ne da bi se Italijani le količaj približali svojemu cilju.

Kadorna bi si rad odprl pot v Ljubljano.

Nek švicarski polkovnik je pisal dne 29. avgusta: Zasedba Sv. Gore je bolj reč poljudnosti, kakor pa vojaške važnosti. Prebili Italijani Boroevičeve bojne črte niso. Kadorna bi bil gotovo zadovoljen, če bi se bil Boroevič umaknil proti Ljubljani. Politični Kadornov smoter se zove sicer Trst, a vojaško zasleduje Kadorna bolj namen, da bi si bil odprl pot v Ljubljano, a italijanska armada stoji še na pragu bojev za pot v Ljubljano.

Na Grmadi.

(Poročilo z Grmade.)

Sicer slišimo mašo, ali čutimo zato toliko več! Potresi v našem zavetju spreletavajo celo moje telo, vse živčevje, na koncu prstov, v zobe in leseh povzročajo trepeti ti strašni udarci. Neka pušča se je sprožila sama od sebe, ure v žepih zastanejo, skledica je padla sama z mize, t. j. s starega zaboja, za pomaranče, iz skalne stene se ločujejo plasti, jedna naših petrolej je padla na tla. Čas menaže: konzerve in kameniti prepečenec in vsebina steklenic iz aluminija. Roka, ki nese griljek k ustom, trepeče v peklenskem tempu sovražnega bobnečega ognja. — Popoldne ugasneta dve luči. Goriva je še, ali zraka ni. Nekega moža, ko je vstal, primejo slabosti vsled plina, ki je vdrl do nas. Prezračevalne naprave pa nam prinašajo le še prah in dim v kaverno, zato jih zapremo. Zrak je vedno slabši. Vročina narašča, vse se potimo. Vrgli so bluze s sebe, z nagim gorenjem telesom se naslanjajo kakor kurjači na ladji. Oči jim miglajo, suhe ustnice govore nerazločne besede. Leden nas naj puste! To je želja njih, ki so v kavernskih luknjah, posutih z ekrazitom. Med tem si pa je priporočila sovražna infanterija pot do sem. Videl sem italijanske vojake, ki so vrlo prodirali skozi ovire in razvaline naših postojank, ko pa se je pred njimi pojavil obraz branitelja, došlega iz kavern, so hoteli kar pobegniti strahu in groze . . .

Solnce je temnelo od smodnikovega dima . . .

(Piše Stefan Falež iz Slinice pri Mariboru.)

Kakor strašna nevihta je prihrumel dne 18. avgusta z italijanske strani sovražni naval kot začetek 21. ofenzive. Preplašeno so zbežale ptičke, ki se še drugače semtertja katera oglasi. Vse je zbežalo v svoja kritja. Težke granate iz mnogoštevilnih topov grmijo, kakor da hoče nastati sodni dan. Več ali pa manj močna kritja za moštvo se rušijo pod premočjo izvanredno težkih granat. Smrt ima svojo bogato žetev. Gore so se tresle, po dolinah se je vzdigoval gost, črn dim in solnce je temnelo pred zagrinalom črnega smodnikovega dima. Slovenski vojak pa vstreja v tem groznom položaju ter nestrenno pričakuje, da se navali na nas val sovražne pehoty, v katerem posebno naše strojne puške igrajo svojo ulogo dobro. Da pa bodo naši bralci »Slovenskega Gospodarja« vedeli, da še nas polentari ni pojuzinal, vam vsem pošiljam prav prisrčno pozdrave vsi Slovenci od III.-47. stotnije strojnih pušk. (Sledi nad 30 podpisov.)

Negotova bodočnost ob Soči.

Italijanski ministrski predsednik Boselli je odšril odpislanstvo socialističnih poslancev, ki zahtevajo konec vojske in ki hočejo, da se skliče takoj parlament, da je še časa za sklicanje en mesec ali še več, vojno pa bo Italija nadaljevala sporazumno z zavezniki, da doseže mir, kakor hitro bo mir mogč po narodni pravici (?) in vojnih ciljih. Ako italijanska armada tudi znova opeša, bo brezvomno pripravljena čez čas na zopetno ofenzivo. — Da se naše armadno vodstvo pripravlja in opremila primereno po sovražnikovih prizadevanjih, je gotovo in vzbuja brezvomno Kadorni velike skrbi. Negotova je bodočnost ob Soči.

Na drugih bojiščih.

Najvažnejši dogodek na ruskega bojišču je najnovješje Hindenburgovo prodiranje na severnem krilu pri Rigi. Nemške čete so dne 2. septembra južnovzhodno od Rige nadomema prekoračile veliko reko Dvino in so nato naglo prodirale od južne in južnovzhodne strani proti Rigi, ki se je dne 2. septembra udala Nemcem. Hindenburgova armada se je polastila v Rigi nad 150 russkih topov ter ogromnih zalog vojnega gradiva in živil. Riga je za Petrogradom in Odeso najvažnejšo rusko trgovsko mesto in šteje približno 500.000 prebivalcev. Riga je velikega važnosti vsled svoje izborne legi, železniških križišč in velikega dobrozavarovanega morskega zaliva. Od Rige v Petrograd, kamor baje hoče Hindenburg prodirati, je še dolga pot — 500 km. Nemške čete stojijo tudi pred važno rusko trdnjavno Dünamünde (ob izlivu Dvine v morski zaliv pri Rigi). — Položaj v Galiciji in Bukovini je za nas ugoden. Vzdušno od Černovic smo zavzeli zopet več russkih postojank.

Na rumunski fronti se vršijo večji boji za postojanke severno in severozahodno od mesta Fokani in v ozemlju rek Kasinu in Susita. Rumuni in Rusi srdito napadajo. Položaj se ni spremenil.

Na francoskem bojišču in sicer v Flandriji od morske obale notri do Šampanje hudi artilerijski boji ter od časa do časa infanterijski navalni angleških čet na nemške postojanke. V Šampanji po večnevnem bobnečem ognju hudi francoski naval na nemške postojanke ob reki Somme, ki je pa bil odbit. Na fronti severno od Verduna ter ob reki Mozi hudi artilerijski dvoboj. V bojih v Šampanji se je Francozom posrečilo pri kraju Hurtebise potisniti nemško bojno črto za več kilometrov nazaj. Koncem meseca septembra se bo baje ameriški glavni stan že nahajjal na francoskem bojišču.

Na macedonskem bojišču se je začelo prav živahnogibanje. Francoski bataljoni napadajo sicer živahnno, toda brezuspešno bolgarske postojanke pri Črveni Steni in zahodno od Bitolja, srbski bataljoni pa na Dobrem Polju ter ob reki Vardar. Ker bo že v kratkem mobilizacija grške armade dokončana, je pričakovati v doglednem času na macedonski fronti splošne ofenzive Sarailove armade.

Na turških bojiščih živahnji spopadi med Turki in Rusi ob turško-perzijski meji, kjer so turške čete zasedle mesto Merivan. Na kavkaškem bojišču boji med prednjimi russkimi in turškimi četami. Angleški zrakoplovi so metali bombe na mesta Gazo, Jafu in Smirno. Več oseb je bilo ubitih, mnogo poslopij pa poškodovanih.

Razne politične vesti.

Nemci se silno razburjajo, ker je prišlo jugoslovansko vprašanje na površje. Naše narodne avtonomije ali zedinjenja Slovencev in Hrvatov v Avstro-Ogrski v skupno državno telo pod habsburškim žezlom se bojijo kot hudič križa. Naša bodoča Jugoslavija se jim zdi strašna pošast, ki hoče požreti vse, kar je nemškega in nemškatarskega južno od Mure. Ves nemški tabor je po koncu, da bi preprečil nameravano narodno svobodo Jugoslovjan. Nemški listi hujskajo vladu, vršijo se zborovanja za zborovanjem in to vse z namenom: Jugoslovani ne smejo postati svobodni, oni morajo ostati pod nemškim, madžarskim in italijanskim suženjstvom. V Mariboru se je dne 2. septembra vršilo zborovanje nemških narodnih svetov, na katerem so Nemci odločno ugovarjali proti ugodni rešitvi jugoslovenskih zahtev ter zahtevali, naj se da Nemcem še več predpravijo s tem, da se proglaši nemščina za državni jezik in da se Galicija izloči iz Avstrije. Gospodje so se silno hudovali nad imenovanjem Slovencev dr. Vitezja Žolgerja za ministra in nad tem da jugoslovanski listi dokazujojo, kako Nemčija zapostavlja Avstrijo. Iz vsega tega se vidi, da bi Nemci — v svojem slepem sovraštvu do Slovanov in Avstrije — na vsak način radi preprečili naročno samoupravo Jugoslovanov. Ti ljudje namreč vedo, da bo takoj, ko dobijo avstrijski Slovani svojo svobodo, postala Avstrija močna in da bi se tako ojačena Avstrija ne dala več komandirati od Nemčije, ampak bi imela pred očmi le blagor svojih narodov.

Zagreb in Sarajevo so se pretekli teden in te dni vršila velevažna posvetovanja, katerih sta se kot zastopnika Jugoslovaškega kluba nadeleževala tudi dr. Korošec in dr. Krek. Posvetova-

nja imajo namen zblizati vse jugoslovanske stranke na Slovenskem, na Hrvatskem in v Bosni ter pripraviti tla za zedinjenje vseh Jugoslovanov v posebno državno tvorbo pod habsburškim žezlom. Mažarski listi silno hujskajo proti obisku dr. Korošca v Zagrebu in Sarajevu. V Avstriji Nemci, na hrvaških tleh pa Madžari trepečejo pred dozdevno jugoslovansko nevarnostjo. Nemci kličejo Madžare, Madžari pa Nemce na pomoč zoper vstajajoče Jugoslove. Slepov sovraštvo!

Hrvatski sabor se bo sestal zoper dne 18. t. m. Razpravljal bo o volilni spremembji, o solski preosnovi in drugih zelo važnih zadevah.

Med Poljaki je prišlo do hudega spora. Ker Nemčija vedno huje pritiska na Poljake v zasedeni Poljski — zaprla je poljske visoke šole v Varšavi, vrgla je v ječo poljskega organizatorja generala Pilzudskega, poslala je poljske legije na laško fronto, ustanavlja Šulferajn za ponemčenje Poljakov, itd. — je nastalo med Poljaki vseh dežel veliko razburjenje. Poljski državni svet v Varšavi se je sam rad razsel, da tako protestira proti nemškemu nasilju. Dne 2. in 3. septembra je prišlo v Krakovu na zborovanju poljskih državnih in deželnih poslanec ter zastopnikov poljskih političnih organizacij vsled postopanja nemških in avstrijskih oblasti proti Poljakom do hudega spora. Poljske ljudske stranke so zahtevalle, naj se najvišji narodni odbor, ki je imel nalogo organizirati poljsko domobranstvo (legije) in ki je imel v to svrhu velike svote denarja na razpolago, razide in naj se vlada pogaja samo s Poljskim klubom. Stari poljski Šlahčiči so se temu protivili in tako se je zborovanje razbilo. Večina Poljskega kluba stoji na odločno narodnem stališču in ne mara več nobene zveze z Nemci. Šlahčiči pa so ostali prijazni Nemcem.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. C. g. Josip Mihalič, dozdaj župnik pri Sv. Barbari pri Mariboru, je bil v soboto, dne 1. septembra, slovensko ustoličen na župnijo Sv. Marije v Slinici. Na mnoga leta! — C. g. Ernest Vidic je imenovan za kaplana na Prihovi.

Proslavimo naše vrle vzgojitelje! Iz Gornje Polskave se nam piše: Naše slavje na čast g. nadučitelju Josipu Sabati je krasno uspelo. Kljub nujnemu poljskemu delu so farani pri službi božji naplnili cerkev in ko smo se nato zbrali v prelepo okičani šoli, je bila šolska soba mnogo premajstna za vse došle goste. Slavljenca, katerega so Šolarji na zelenem odru kar obsuli s cvetkami, je v imenu prideliteljev prisrčno pozdravila gdč. Schweigler, nato se mu je zahvalil za njegovo pozdravovalno 28letno delo na Gornji Polskavi v imenu fare Gornja Polskava č. g. župnika Sebat ter mu sporočil veselo vest, da ga je občina Gornja Polskava v priznanje in iz hvaležnosti za njegovo plodonosno delo izvolila za častnega občana. Činljiv je bil prizor, ko so Šolarji častitali svojemu ljubljenemu nadučitelju k 40letnici njegovega službovanja. Ko se je nato slavljenec zahvalil svoji mladini, občanom in mnogoštvenim gostom za pridelitev in priznanje njegovega dela, se je njemu in marsikomu iz občinstva poročilo oko. Lepše naše ljudstvo ni moglo pokazati, kako je hvalježno dobremu učitelju za njegovo težko delo. Po slavnosti v šoli so se številni priatelji in tovariši slavljenca, ki so prihitali iz daljnjih krajev, zbrali v gostilni gospa Smonig, ki se je v zvezi z gdeč učiteljicama Schweigler in Resnik največ trudila, da je naša slavnost tako krasno uspela. Bodi jim na tem mestu za njih nesebičen trud prisrčna hvala! Slavljencu, ki se vedno kaže zavednega Slovenca, še na mnoga leta!

Odlikovani nadučitelji. Nadučitelji Sim. Cvah-te pri Mali Nedelji, Franjo Lorber v Braslovčah in Ernest Slanc v Petrovčah so vsled svojih zaslug za šolstvo imenovani za šolske ravnatelje.

Cesar osebno odlikoval slovenskega učitelja. Konrad Mejovšek, učitelj v Hočah, je dobil od cesarja lastnorčno zlato hrabrostno svetinjo, nekaj dni pozneje zlat zaslužni križec z meči in je postal v avgustu poročnik.

Učitelj Vranker. Na svojem posestvu v Vareji pri Ptiju je umrl leskovški učitelj g. Vranker. N. p. v. m.!

Lep uspeh slovenske cesarske slavnosti. Cesarska slavnost v mariborskem Narodnem domu dne 19. avgusta je vrgla nad 2000 K čistega dobička za vrdove in sirote vojnih žrtev mariborskega okraja.

Zvestoba jugoslovenskih vojakov do smrti! V inostranskih "Neue Freie Stimmen" piše pisateljica dr. Adelhajda Sneller o predavanjih princezinje Croy, ki je obiskala v zadnji zimi po naročilu Rdečega križa vjetniške tabore v Rusiji in v Sibiriji. Princezinja je vedla povedati veliko ganljivega in žalostnega o usodi vjetnikov. Sneller priobčuje iz predavanja princezinje slediči slučaj, kateri zasluži, da ostane v spominu vsakega Avstrijca. Mislim na kraj Arsamas, v kleti so zapri jugoslovenski vojaki, ker niso hoteli dezertirati! Rusi namreč zahtevali od vsakega vjetnega avstrijskega Slovana prestop v njihovo armado. Jugoslovani se obnašajo kot junaki. Nekd je sedele njih 50 pred neko kuhinjo, kjer so ukali na jed. Ali Rusi jim niso hoteli nidesar dati; nobili bi le, da bi prestopili. Tega pa ti ljudje niso

storili. V treh dneh so bili mrtvi. Kaj so najslavnnejši primeri patriotizma iz zgodovine vseh stoletij v primeri s tem dejanjem!"

Slovenski vojaki o naši bodočnosti. Piše se nam: Tudi mi slovenski vojaki našega domačega pešpolka (87.) se jako zanimamo za delovanje naših slovenskih politikov, zlasti poslanca dr. Korošca in dr. Kreka, ki se prav pridno trudita in zavzemata za naše slovensko kmetsko ljudstvo. Tudi mi vsi težimo po tem, da se združimo Slovenci in Hrvati pod glavama avstrijskega orla, da tudi mi enkrat dosežemo narodne pravice, svojo narodno svobodo. In to zoper ni po volji ptujskemu "Štajercu." Kar zelen od jeze se hudoje in hiti na vso moč razlagati svojim šnopsarjem, kako naši voditelji hrepenijo po jugoslovanski državi. Pribijemo: Vsak pošten in zaveden Slovenec se mora zavedati svojega naroda in svojih pravic, stremiti po svoji boljši bodočnosti edino v okvirju habsburške monarhije, pod vladu našega svitlega cesarja Karla I. Nočemo več biti kakor sužnji teptani od drugih narodov. Nočemo biti tlačeni, hočemo pa biti svobodni, se svobodno razvijati, ne pa, kakor misli "Štajerc", da bi morali plezati po njegovi muziki. Ako bi se res vse zgodilo po volji "Štajerca", bi res kmalu izginila slovenščina iz Spodnjega Štajerskega. Mi se pa ne zmenimo za nemškega "Štajerca", mi zremo z veseljem v našo prihodnost, ki bo za nas dosti boljša, kakor pa ptujska politika. Svetujemo "Štajercu", naj pogleda malo v svoj koš, mogoče ni vse v redu, a nam pa ni treba očitati veleizdajstva. Slovenci smo ponosni avstrijski vojaki, zavedajoč se svojega poklicja, naše domovinske dolžnosti in ni treba, da bi nam jo mogel kazati "Štajerc." Slovenskim narodnim voditeljem in našim slovenskim časnikom, ki se z vso vnemo zavzemajo za našo pravčeno stvar in za naše stališče, izrekamo: "Slava!" Pozdrava vsem našim voditeljem pošljajo vsi slovenski fantje in možje od 87. pešpolka. Branite domovino pred notranjimi sovragi, a mi jo bomo pred zunanjimi! Janko Mlakar od Velike Nedelje v imenu slovenskih vojakov ob Soči.

Nemška nesramnost. „Marburger Zeitung“, najbolj zagrizeni vsemensko-protestantovski listič na jugu, in za njim vsi drugi listi enake barve skušajo postavljati prvega slovenskega ministra dr. viteza Žolgerja v slabo luč in ga hočajo javno sramotiti. Omenjeni listič namreč piše, da je dr. vitez Žolger "sin nekega viničarja." List je namenoma lagal. Dr. vitez Žolger je sin kmetskih staršev v Devini pri Slov. Bistrici. Sicer pa če bi bil on res sin viničarja, bi to ne bilo nič sramotnega, ker ga to le že povisuje, da se je samo s svojo bistroumnostjo in pridostjo in brez kakega varušta v priporočil, kakje je to pri nemških puhloglavljevih v navadi, povspet že najvišje cesarske službe. Sicer pa so naši slovenski viničarji stokrat bolj pošteni, kot verski in narodni odpadniki, ki pišejo v "Marburgerec", "Štajercu" in enake liste. V imenu poštenih slovenskih viničarjev odločno ugovarjam, da bi listi, ki so samo za smetiča in stranišča, tako prezirljivo pisali o viničarjih. "Marburgerci" tudi ni prav, da se prvi slovenski minister piše Ivan in ne Johan. Dr. vitez Žolger se že od nekdaj in tudi sedaj kot minister podpisuje pred samim cesarjem kot Ivan in ne bo vprašal "Marburgerc", kako se naj podpiše.

Drž. posl. dr. Benkovič opozarja svoje volilce, da je njegov stalni naslov: Dunaj I, državna zbornica (Parlament); volilcem je na razpolago na praznik, dne 8. t. m., dopoldne ob 8. uri v Rajhenburgu (Društveni dom), popoldne ob pol štirih v Sevnici pri g. A. Starkl, in v nedeljo, dne 9. t. m., popoldne ob treh v Brežicah pri g. Zorko poleg kolodvora.

Davek na premoženje. Večkrat se je že pisalo, da se namerava skleniti zakon, po katerem se bo naložil vsem, ki imajo kaj premoženja, bodisi v posestvu, denarju ali premičninah, enkrat davek v svrhe ureditve valute — to je vrednost denarja. Z ozirom na to marsikdo že sedaj ugiba, kako bi se ognil temu davku. Tozadovni strah in skrb se nam ne zdi opraviten. Dandanec ima denar zelo majhno vrednost, nasprotno ima pa veliko vrednost blago. Če se pa to pozna celo v domačem prometu, koliko bolj se kažejo kvarne posledice tega nezdravega razmerja med vrednostjo denarja in blaga celo v prometu z inozemstvom. Glavni vzrok tega neugodnega stanja je dejstvo, da papirnati denar nima kritja v zlatu, ki je šlo povečini v inozemstvo. Da se to izravna, je potrebno napraviti nameravani davčni prenos, da se na ta način uniči prekomerni dolg, katerega krije papirnati denar. To je pravzaprav edina pomoč, da pridejo do vsaj približno rednih razmer.

Občinstvo v resnicu s to uredbo ne bo oškodovano, kajti če bo ta ali oni, katerega bo zadel ta davek, imel n. pr. 10% manj premoženja, bo pa preostalo premoženje več vredno. Sedaj n. pr. se dobi 1 meter blaga za 20 K, če se pa urede finance v nameravarem smislu, bo denar v vrednosti poskočil toliko, da se bo isto blago dobil za 10 K. Na ta način pri takem ureditvi ne bo nikdo v resnicu oškodovan. Oškodovani smo pa sedaj, dokler vlada to neždravo razmerje med vrednostjo denarja in blaga.

Bogomila. Nove molitvene bukvice za slovenska dekleta. Ta molitvenik se je slovenski dekletom silno prikupil in je bila prva izdaja v nekaj tednih popolnoma razprodana. Na stotine deklet je že bilo

lo imeti to knjigo, a je ni bilo več dobiti. Zdaj je pa knjiga zopet v novi izdaji izšla in se dobri nekaj sto izvodov v tiskarni sv. Cirila v Mariboru v treh raznih vezavah, vse z zlato obrezo, in sicer po pošti poslana po K 2.20, K 2.60 in K 2.20. Dekleta, sezite po tem molitveniku!

P. n. župnijski uradi se uljudno vroscijo, da takoj naročijo spovedne in obhajilne liste za leto 1918 in druge potrebščine, ker ob novem letu jim na noben način ne bo mogoče pravočasno ustrežati radi pomanjkanja delavcev, plina in sirovoga olja. Naročite torej takoj! — Vodstvo Cirilova tiskarne v Mariboru.

Kmalu se začne šola. Starši, ki vedo, kaj zahteva življenje, skrbijo, da se otroci nauče dveh jezikov. Najprej slovenskega in zraven še drugega v višjih razredih. Srečo krade otrokom, kdor ga ne da poučiti v maternem jeziku.

Gospodarske novice.

Cene za jajca. Urad za presojevanje cen za živila s sedežem v Mariboru je za okraje Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Gorenja Radgona in za Marenberg določil sledeče takozvane ravnalne cene za jajca in sicer: Pri kmetu na domu komad 26 v, v trgovini na debelo 10 komadov 3 K 20 v, v trgovini pri prodaji na drobno 3 komade 1 K in posamezni komad pa 34 v.

Kako se določijo prodajne cene za jajca? Po nemških strokovnih listih posnamemo, da je v nekem mestu v Nemčiji določenih za osebo 26 jajec za celo leto in jajca zbirajo nekako tako kakor pri nas iz gotovih okrajev. Najvišja cena za pridelovalca znaša 22 pfenigov za eno jajco. Za stroške zbiranja in dovožanja se računi na jajce 6 pfenigov, tako da omenjeno mesto plača jajca nabiralcu po 28 pfenigov. Zaradi izravnave cen za domača in tuja jajca je dejelno mesto za živila določilo pribitek 2½ pfeniga pri jajcu. Kot dovozni stroški se računi za dotično mesto pribitek 0.35 pfeniga pri jajcu, nakupovalci pa sebe plačajo 0.40 pfenigov pri jajcu za vozne stroške. Veliki trgovci tedaj plačajo jajca po 31 pfenigov komad; za izgubo na ubitih in pokvarjenih jajci smejte zahtevati pri prodaji malim trgovcem po 1½ pfeniga pribitka k lastni ceni. Oddajajo tedaj jajca malemu trgovcu za nadrobno prodajo po 32% pfeniga. Mali trgovci sme pribiti na to ceno 1½ pfeniga za svoj trud ter stane jajce potem takem za porabnika 34 pfenigov. Kmet dobi torej v Nemčiji za eno jajce 22 pfenigov, drugih rok se prime nadaljnih 12 pfenigov in tedaj ni čudo, če se povsod proti veliki draginji zabavlja. Tudi v tem slučaju draginje ne dela kmet, ampak takoreč od države pooblaščena verižna trgovina.

Jajca za sladkor. Trgovec iz ptujskega okraja nam piše: V zadnjem "Gospodarju" piše o sladkorju in jajcih. Promet s sladkorjem ni več prost, temveč ima njegovo porazdelitev okrajno glavarstvo v rokah. Okrajno glavarstvo je v okraju nastavilo uradne prodajalnice, ki prodajajo moko, sladkor, petrolej itd. Te uradne prodajalnice se morajo podvredeti poveljem okrajnega glavarstva. C. kr. okrajno glavarstvo je dalo vsem uradnim prodajalnicam nalog, da morajo prvi osem dni dati sladkor za jajca; kdor pa ne prideva jaje, pa dobi tudi brez jaje sladkor, ako mu to potrdi občinski urad. Po osmih dneh pa dobijo tudi kmetje sladkor brez jaje. Torej ni kriv trgovec, ako prvi osem dni morajo ljudje oddajati jaje za sladkor. Kakor mi je znano, hoče okrajno glavarstvo dobiti gotovo množino jajec, Glavarstvo je hotelo to spraviti skupaj potom občin. Občinski predstojniki so to odločno odklonili in so baje predlagali oddajo jaje kot zamenjavo za sladkor. Naj se torej ne hujška proti trgovcem! — Doštavke uredništva: Mi vstrajamo pri tem, da je tako oddaja jaje, kakor jo je odredilo ptujsko glavarstvo, nezakonita. Kdor ima sladkorno karto, mora dobiti sladkor, ako ga ima trgovec kaj v zalogi. Čudno, da ravno ptujsko glavarstvo tako postopa s kmetskimi in viničarskimi ljudmi. Omenjam, da naš list ni hujškal proti trgovcem, ampak mi opozarjam samo naše ljudstvo na krivice, ki se mu godijo.

Izkaznice za prejem vkuhanega sadja. Dunajski list "Zeit" poroča, da namerava vpeljati urad za ljudsko prehrano posebne kontrolne karte za promet z marmelado (vkuhano sadje).

Zasebno nakupovanje krompirja na kmetih. Štajersko cesarsko namestništvo je izdalо naredbo, s katero je prepovedano ljudem iz mest, trgov itd., ki nimajo tozadovnega dovoljenja, nakupovati med drugim tudi krompir na deželi, ker je krompir zaseben v prid državi. Zoper tozadovne prestopke je določena denarna globa do 20.000 K ali kazen zapora do 6 mesecev, vrhutega smejo orožniki odvzeti nakupljeni krompir. Nadaljnja namestniška naredba določa, da se krompir ne sme poprej izkopati, dokler ni popolnoma dozorel. Kdor bi pa krompir izkopal, še predno je popolnoma dozorel, bi zapadel strogi kazni. Urad za ljudsko prehrano je uvedel po vsej državi strogo nadzorovanje vseh cest, potov in železnice, da se tako prepreči nepostavno nakupovanje, oziroma prevažanje krompirja tudi nadzrobo. Kdor se ne bi mogel izkazati z dovoljenjem od vojno-žitno-prometnega urada ali od krompirjevega nadzornika pri okrajnem glavarstvu, zapade kazni in se mu krompir odvzame, kajti za krompir veljajo od 1. avgusta nadalje ravno isti predpisi glede nakupovanja in prevažanja, ka-

kor glede žita in strožnic. — Ta naredba je, milo rečeno, skrajno trdorščna, kajti izduna je bila, ne da bi se bilo poprej prebivalstvo preskrbelo s krompirjem, ki je vendarle glavni živež zlasti revnejših slojev, ki so sedaj obsojeni na gladovanje!

Zivila s kmetov se smejo prinašati v mesto. C. kr. urad za ljudsko prehrano je razveljavil one izvozne prepovedi živil, ki so jih odredila okrajna glavarstva v lastnem delokrogu. Veljavne ostanejo le one prepovedi za izvoz, ki so jih odredile deželne oblasti, osrednja mesta ali ki so izšla glasom naredb.

Za 5 vinarjev — 8 jajca. Kmetje se zelo žudijo, od kod jemljajo meščani toliko tobaka, ko vsak dan prihajajo na deželo kupovat živež, ki ga kmetje že za-se nimajo dovolj in prineše vsak včasih kar cele zaloge tobaka s seboj. Če pa prideš v trafiko v mestu, je vedno ves tobak razprodan. Kmetske trdne pa dobivajo za več občin skupaj komaj 100 komadov tobaka. — Pretekli teden v slovenjebistiški okolici kupoval pri naših kmetih vojaški dostenanstvenik osebno s svojim slugo jajca in je zahteval za 1 komad vojaškega tobaka, ki stane 5 vinarjev, kar 8 jajca! S tem izžemanjem našega ljudstva se bo še bavila finančna oblast.

Rekviriranje sena. Mariborsko glavarstvo je povabilo za dne 3. septembra kmetske zaupnike na sestanek, da se pogovorijo glede oddaje sena eraru. Ogromne množine se zahteva in sicer brezobzirno. Tekom enega meseca mora oddati samo mariborski sodni okraj 104 vagone sena. Kje ga le bo do kmetje vzeli? Posamezne občine morajo oddati naravnost neverjetno velike množine. Od hribovite občine Št. Ilj se je n. pr. zahtevalo (po kakem ključu?) 350 meter-skih stotov sena. Po daljšem dokazovanju, da je to nemogoče, se je našim zastopnikom posrečilo znižati to množino na 200 stotov. Zakaj se ravno na Slov Stajer napriči toliko bremen? Na Gornjem Stajerju, n. pr. v Muriški dolini, so imeli mnogo sena, tako tudi v zahodnem delu nemškega dela dežele. A pov sod so vedeli okrajni glavarji braniti živinorejce, da jim ni treba oddati zadnje betvice sena, kot pri nas. Kakor izvemo, so kmetje mariborskega okraja pozvali cesarskega namestnika, grofa Clary-ja, naj jih ščiti. Radovedni smo, ali bo imel kaj sreca za našega kmeta.

Za čebelarje. Slovensko osrednjo čebelarsko društvo v Ljubljani je ravnokar dobilo obvestilo, da je ministrstvo dovolilo za jesensko in pomladno pitanje čebel za vso Avstrijo 125 vagonov navadnega (obdačenega) sladkorja, ki se razdeli na vsa čebelarska društva. Kdaj se bo sladkor dotil in koliko ga bo navedeno društvo dobilo, se objavi pozneje. Neobdačeni sladkor pa ministrstvo zanesno ne dovoli.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žalcu tudi v pretekli dobi ni bilo skoro nočnega popraševanja po tujem hmelju. Le nekaj bal tujega hmelja raznih letnikov je bilo pokupljenih in sicer za 50–60 K za 50 kg. V Savinjski dolini se je ranega hmelja pridelalo zelo malo in tudi cene so take, da ne krijejo pridelovalnih stroškov, vsled česar bodo hmeljarji prisiljeni, opustiti še več hmeljskih nasadov.

Cene za les. Zveza avstrijskih lesnih velegovcev na Dunaju je sklenila sledče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: Hodi mehki neotesani 42–62 K, trdi 55–104 K, mehka deske 122–200 K. Popraševanje po mehkih deskah ter po hrastovem lesu je povsod zelo živahno.

Zopetno oddajanje kovin. Dne 25. junija 1917, št. 271 drž. zak. ter dne 24. julija 1917, št. 305 drž. zak., sta izšle glede nadaljnega oddajanja raznih kovin v vojne svrhe zopet novi ministrski naredbi, ki natančno določujeta, kaj, kako in po katerih cenah se bodo morale oddajati kovine. Prejemanje bo povrjeno zopet tvrdkam v Mariboru, Celju in drugih mestih. Vojna uprava poziva prebivalstvo Avstrije, da prostovoljno odda baker, bakrene zlitine, nikel in aluminij. Če se kovine prostovoljno oddajo, se kovine takoj plačajo; če pa se morajo še le odvzeti, je cena nižja in se plača še le pozneje. Glej inserat!

Karte za tobak. Za mesto Maribor se bodo v traktem izdale karte za tobak. Preddela so že v teku. — Za mestno gospodo se skrbi, da dobi tobak, upamo, da glavar dr. Weiss potrebitno ukrene, da bodo tudi kmetski ljudje dobili dovolj tobaka.

Razne novice.

20 volov padlo v prepad. V Imstu na Tirolskem se je v noči od 27. na 28. avgusta odtrgal velik sneženi plaz in potegnil sebo v prepad hlev, v katerem se je nahajalo 30 volov. Do sedaj se še ni posredilo priti do zasute živine.

Nepošteni vojaški uradniki. Dunajsko divizionsko vojaško sodišče je razpravljalo proti višjemu oskrbniku Makariusu iz Grada, proti oskrbniku Edmundu Götzingeru in Juliju baronu pl. Silbernaglu iz Ptuja, proti višjim oficijalom Vladimirju Szutku, Francu Matiaseku, Kamilu Reichu, Jaroslavu Kodesu, uradniku Ferdinandu Trockeru, proti črnovojniku z moletnim prostovoljskim znakom Rudolfu Mucchiu in proti oficijalu Moricu Zeineru iz Dunaja. Glavni krijevec je Leinweber, ki je pri zajtrku pregovoril svoje podrejene, da je zdaj prilika kaj prihraniti. In res proslajali na škodo države moko, riž, oves, sardine itd. Zaslužili so Kodes 420.000 K, Leinweber 130 tisoč K, Matiasek 80.000 K, Szutku 42.000 in Reich 6000 K.

Najnovejša poročila. Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Italijansko bojišče.

Devetnajsti dan 11. soške bitke so se zopet bili težki krvavi boji. Pri kraju Madoni (na planoti Bajnica-Sv. Križ) so trčale naše naskakovalne čete pri prodiranju na gostovrtni sovražni napad in so ga ustavile. Štiri nadaljni napadi so bili odbiti. Gora Sv. Gabrijela je od zjutraj znova središče najhujše borbe. Sovražnik je vedno naskakoval skalnat vrh, kateri je opetovan padel v njegove roke in po naši slavni infanterije bil zopet priborjen nazaj. Boj, ki se na obeh straneh vrši z veliko trdrovatnostjo, se do zadnje ure bije z neznamo silo.

Pri Gorici je Italijan nekaterikrat brezuspešno napadal. Podvzetje naših čet pri Selu in Medgorju, ki je imelo namen popraviti našo postojanko, je na celi Kraški planoti izvalo srpite spopade. Vsi sovražnikovi napadi so se izjavili v vstrajnem zadržanju naših vojske preiskušenih kraških braniteljev. Sto italijanskih častnikov in čez 4000 mož je kot vjetnikov padlo v naše roke. Skupno število vjetih Italijanov od začetka sedanje bitke znaša 15.000 mož.

Laški letalci so zopet dvakrat napadli Trst.

Dogodki na morju.

V noči od 3. na 4. septembra je večje število sovražnih letal vrglo na Pulo kakih 100 bomb, ki so v mestu povzročile nekaj zasebne škode. Majhno skladišče slame izven mesta je pričelo goreti. Vojaške naprave so trpele le malo škode. Ubit ni nikdo.

Vzhodno bojišče.

V ozemlju avstro-ogrskih čet nobenih posebnih dogodkov.

Iz nemškega poročila.

Berlin, 5. septembra.

Bojevanje pri Rigi se razvija dalje. Trdnjava in mesto Dünamünde je zavzeto. Najtežji obrežni topovi (do 30-5 cm) so padli nepoškodovani v naše roke. Severovzhodno od Dvine je doseženo Vzhodno morje. Odsek livlandske reke Aa je prekoračen. Sovražnik se umika dalje proti severovzhodu.

Srdita borba za hrib Sv. Gabrijela.

Dunaj, 6. septembra.

Za hrib Sv. Gabrijela se vršijo strašno krvavi boji. Branitelji se še držijo. Na zahodni strani hriba leži najmanj 10.000 laških mrlievcov. Širi se grozen smrad.

Avstrijski P-čoln na delu.

Dunaj, 5. septembra.

Linijski poročnik vitez pl. Trapp je te dni s svojim P-čolnom v Sredozemskem morju potopil 5 velikih sovražnih parnikov z 30.000 tonami.

Riga in Trst.

Lugano, 5. septembra.

Švicarski vojaški strokovnjak Werner se čudi, ker Nemčija niti z mezincom ne gane, da bi pomagala Avstriji rešiti velevažno postojanko Trst. Če bi Nemčija tiste čete, ki jih je porabila pri Rigi, vrgla proti Lahom, bi bila nevarnost za Trst odstranjena. Dosedaj se baje ni bil poslan ne en polk iz Nemčije na italijansko bojišče.

Rusi izpraznil Dünamünde.

Berlin, 4. septembra.

Rusi so izpraznili trdnjavo Dünamünde ob izlivu Dvine. Hindenburgove čete korakajo v mesto.

Pomorska bitka ob danski obali.

Dne 1. septembra je prisko pred Horns-Riffom ob danski morski obali do pomorske bitke med Angleščinami in Nemci. Bitke se je udeležilo 14 angleških in 4 nemške vojne ladje. Angleškim vojnim ladjam se je posrečilo pognati vse štiri nemške vojne ladje na plitvino ob obali. Nemške vojne ladje, takozvani iskalci min, so izgubljene. Visoki morski valovi pljuskajo čez nje. Od posadke nemških vojnih ladij se je rešilo 100 mož na dansko obalo, ostali del je pa uniščen.

Dunaj, zavetišče židov. Stevilo židov na Dunaju se mnogi tako strahovito, da ne bo več dolgo, ko se bo Dunaj smel imenovati židovska prestolica. Na dunajskih visokih šolah je večina profesorjev in slušateljev židov in še celo na dunajskih srednjih šolah študira več židovskih kakor pa kristijanskih dijakov. Tako n. pr. je študiralo v preteklem šolskem letu na osmih dunajskih gimnazijah 2135 židovskih in samo 795 kristijanskih dijakov.

Zavarovanje vojnega posojila. Opozarjamо cenejne čitalatelje na prilogi c. kr. avstrijskega vdovskega in sirotinskega sklada v Gradcu.

Dopisi.

Maribor. Naše mesto bo sezidalo v Melju ob Dravi pionirsko vojašnico. Potrebni svet je že nakupljen. — Umrl je dne 1. septembra 79letni Janez Gračner, vpokojeni nadsprevodnik južne železnice. Bil je vrl krščanski mož ter večletni predsednik Vincencijeve družbe pri slovenski župniji. Svetila mu večna luč!

Maribor. Okrajna sodnija v Mariboru prosi, da naj se oglesi isti mož pri okrajni sodnji štv. 20, ki je bil dne 17. dec. 1916 iz trgovine Worsche poslan v trgovino gospe Ferner preje Holiček v Gospodski ulici, in ki je tam kupil obleko za 140 K in dne 31. dec. 1916 zimsko suknjo za 200 K.

Hoče. Šolska prireditev dne 19. avgusta je dobro uspela. Lepa svota se je pridobilna s to prireditvijo za uboge solarje hočke šole.

Gornja Kungota. Črnovojnik Anton Kolarč je bil odlikovan z železnim križem na traku hrabrostne kolajne in s Karlovim križem na rdečebellem traku. Odlikovanec je zaveden Slovenec.

Gornja Radgona. Od svojih lastnih pristašev prisiljen je odložil očka Wratschko, dosedanji načelnik okrajnega zastopa, svoj mandat. Pri dne 28. avgusta vršeči se nadomestni volitvi je bil izvoljen njezov namestnik Oton Zorzini, tačas c. in kr. nadporočnik na fronti, za okrajnega načelnika, odstopivši Wratschko pa za njegovega namestnika. Čudno! Te volitve so se med drugimi udeležili na nasprotni strani slediči gg.: Kreft od Sv. Jurija ob Ščavnici, Lovro Križanič, Zangl, bivši, od Slovencev obogateni, sedaj zasebno živeči trgovec Franc Horvat, Matjašič, Jagerič, Krempel in Puhar. — Zvedeli smo, da namerava deželni odbor posredovati za oprostitev novoizvoljenega okrajnega načelnika Zorziniha. Temu pa se moramo res čuditi: Iz kakega vzroka pa je potrebna njegova oprostitev? Kmetov, starih črnovojnikov, nam pošljite domov!

Ptuj. Po Dravi je plavalno dne 23. avgusta mnogo čolnov. Med drugimi sta se peljala v majhnom čolnu tudi sina v Ptiju nameščenih častnikov. Po neprevidnosti sta zašla v velike valove na sredu reke, v katerih se je čolnič prevrgel. Na njuno vpitje na pomoč sta skočila v vodo znani junak poročnik Aleksander Mlakar, ki je prišel ravno ta dan naročnost iz streških jarkov, in mariborski dijak Miroslav Kaukler. Z lastno nevarnostjo se jima je posrečilo oba ponesrečenca rešiti iz valov. Starši, ne pušcajte otroke brez nadzorstva na vodo!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V pondeljek dne 27. avgusta je umrl po dolgi bolezni Anton Vodosek, kmet v Pleterjah. Oba sina sta na fronti, zapušča zeno-vdovo samo. Bil je zvest naročnik „Slov. Gospodarja.“ N. v. m. p.!

Marenberg. Vabimo na sestanek Dekliške Zvezde, ki se vrši dne 9. septembra pri Sv. Janezu ob navadnem času po običajnem sporedru. Želeti je, da se udeleže štoda tudi drugi.

Na Oljški gori nad Polzelo se bo vršil v nedeljo dne 16. septembra velik romarski shod, katerga naj bi se udeležile vse članice Marijinih družb ter mladenke Savinjskega okrožja v najobilnejšem številu. Mladenke so zbirajo ob 9. uri pri Jugovi kapeli, od koder so v skupni procesiji podajo na goro. Ob lepem vremenu naj pridejo Marijine družbe z stavami, katere na Gori razvijemo kot zmagoslavni prapor. Kajti namen našega romanja bo, zdržiti naše fine moštve v glasen in močen klic proti Vsemogučnemu, da vrne naši drage.

Marija Nazaret. Z fronte se nam piše: Naročnik »Slov. Gospodarja« Martin Potočnik, poprek franciškanski kuhar v Marija Nazaretu, sedaj četovodja in načelnik neke častniške kuhinje, je odlikovan z železnim zasluznim križem s krono na traku hrabrostne svetinje.

Transke-Sv. Uršula. Ne že 11., ampak dne 12. septembra 1917 poromame čem Grad na Sv. Uršulo, kjer bo dne 13. septembra zjutraj sv. opravilo v domoljubne namene. Za razgledovanje bo tokrat štiri ure. Krog poldne odhod ali na vlak ali pa na Sv. Križu na svečanost »povišanja sv. križa« v petek dne 14. septembra 1917.

Hamborn v Nemčiji. Tukaj je v Gospodu umrila Marija Orehovec. Bila je zelo delavna in požrtvovana Slovenka. Mnogo je storila za tukajšnja naša slovenska društva in za razširjenje »Slov. Gospodarja« in »Straže.« N. p. v. m.!

Listnica uredništva.

Hotinja vas: Če Vam res hočajo odvzeti ruske vjetnike-delavce, prosite poslanca Pišeka posredovanja. — Zavrh pri Sv. Rupertu v Sl. gor: Ker ne navedete imena padlega, ne moremo priobčiti. — Jurij Povalej, vojna pošta 3: Prisrčna hvala za pozdrave! Da ste nam zdravi, junaki slovenski! — Alojz Stajnko, vojna pošta: Ker nismo dobili, opisite še enkrat. — Iz Šmarskega okraja: Če nakupovalce tako postopa, pritožite se takoj pri deželnem uredniku dr. K. Verstovšku, Gradec, deželna hiša — Jakob Vinkovič, vojna pošta 220: Obroite se na dr. M. Staviča, profesorja v Mariboru. — Rogatec: Hvala! Poročilo ne spada v političen list. — Sv. Jurij ob Pešnici: Če imate dokaze, da so nekatere osebe pri delitvi moke doble samo belo moko, Vi pa še črne ne, se seveda smete pritožiti na okrajno glavarstvo. Sicer pa dvomimo, da bi bilo okrajno glavarstvo ravno k Vam poslalo toliko bele moke! — Ivan Kočevar: Seveda imate pravico do podpore. Prošnja se mora vložiti pri obč. uradu Občina ima v to svrhu posebne tiskovine. Prošnjo morajo vložiti Vaši domači. — Josip Priol: Hvala prisrčna! Porabimo. Prosimo večkrat kaj. — Franc Krepek: Prepozno! Inservatna stran je bila že tiskana, ko smo dobili Vaše pismo. — Nekaj žrtev za domovino in več dopisov smo odložili za prihodnjic.

Dotorijska številka.

Gradeč, dne 29. avgusta 1917. 54 88 57 67 26
Ljubljana, dne 1. septembra 1917. 88 78 30 88 27

MALA NAZNANILA.

Ena beseda stane 5 vinarjev, petivrstva 18 vin. Mravlja oznanila in zakvale vsake petivrstva 24 v. Izjave in Poslano 86 vinarjev. Za vedno objavo značen popust. Inserati se sprejemajo le proti predplačilu. Zadnji čas za sprejemanje inseratov torek opoldne.

Vila z vrtom ali včojim posestvom, v lepi legi na deželi se kupi. Dopusi z navedbo cene in plačilnih pogojev na naslov: Verwaltung des Realitäten-Marktes, beh. bef. Realitäten Verkehr, Gradeč, Hammerringasse 6. 725

Mlin in žaga, tudi mlin ali žaga zase, prizapravno za tovarno, se kupi. Lastniki naj pišejo na naslov: Verwaltung des Realitäten-Marktes, beh. bef. Realitäten Verkehr, Gradeč, Hammerringasse 6. 728

Pekarija na deželi se kupi. Primerne ponudbe s kupno ceno in bremenji se naj pošljijo na naslov: Verwaltung des Realitäten-Marktes, beh. bef. Realitäten Verkehr, Gradeč, Hammerringasse 6. 728

Trgovina z moščanim blagom in hišo vred na deželi se kupi. Ponudbe z navedbo kupne cene in dolgov na naslov: Verwaltung des Realitäten-Marktes, beh. bef. Realitäten Verkehr, Gradeč, Hammerringasse 6. 728

Gostilna na deželi, tudi taka, kjer je mesarija zraven, se kupi. Ponudbe z navedbo cene in bremenji na naslov: Verwaltung des Realitäten-Marktes, beh. bef. Realitäten Verkehr, Gradeč, Hammerringasse 6. 728

Itč se posestvo v bližini Maribora, kjer bi bili mogoda starejši ljudje brez otrok. Vzamem v preško do smrti. V gotovini bi plačal 10—12 lisoč K. Ponudbe na upravnosti Slov. Gospodarja pod "Oskrb št. 735".

!! Fotograf !!

Franc Vrščič, fotograf središče, Kelodovska cesta, izdeluje vsa-kovraste slike, tudi do naravne velikosti, ter se tem potom najljudejše priporoča. 734

Kupiti šeljino malo, lepo posestvo z dobrohranjeno stanovanjem, obstoječe iz 2—3 sob, kuhinjo, kletjo in vrtom. Zemljišče naj bi bilo z 1 kravo in 2 praščic, zadončnik, vodačak in če megče nekaj gaza in če predalec od cerkev. Naslov: "Gostilna pri nošti," Mislinja, Šta. 731

Za trgovino pravljiva manjša hiša na zelo dobrem prostoru, z primerizm stanovanjem, blizu kolodvora, z nekaj zemljiščem, se želi kupiti po zmerai ceni. Oni kraji, kjer je dosti grizdov in živinoreja, imajo prednost. Ponudbe: "Gdž. Mara," Mislinja, Šta. 732

Za 2 gimnazijalska dijaka stanovanje z dobro hrano, po zimi karjeno soko. Plačilo po dogovoru in tudi v živilih. Fromeyer, Maribor, Hermangasse 8. I nač-stropje. 736

Dve učenki ali učiteljski kandidati so sprejemata na stanovanje in hrano proti nekaj plačila in nekaj živil. Naslov: Lutargasse Št. 5, vrata 2 na vrtu. 735

Nikel ali jeklo K 25—, 30—, 35—; z radium svetlobno ploščo K 80—, 85—, 40—; ure z vlačno zapestnico K 50—, 60—; 14 kar. zlate ure z vlačno zapestnico K 130—, 160—. 8 letno pismeno jamstvo. Pošilja se po povzetju. Zamjenjava dovoljena, ali pa denar nazaj.

Prva tovarna ur
Ivan Konrad,
c. in kr. dvorni dobitelj
v MOSTU št. 1461 (Brux),
Češko.
Glavni cenik zastavljen in poštino prosto.

Dijak se sprejme na celo oskrbo, nekaj pičila, nekaj hrane. V. Vojšek.

Išče se zanesljiva samostojna dekla. Plača Št. K. Tegethofova cesta 34, Maribor.

Kupci se sprejme na celo oskrbo, nekaj pičila, nekaj hrane. V. Vojšek.

Dijak se sprejme na celo oskrbo, nekaj pičila, nekaj hrane. V. Vojšek.

Išče se zanesljiv vinčar. Naslov v upravnosti pod "Vinčar" 700

Dva dijaka se sprejme na celo oskrbo, nekaj pičila, nekaj hrane. V. Vojšek.

Hilj. z 3 sobami, kuhinja, nov obokani klevi, sedni vrt, 4 oralov, dobra njive, hiša v dobrem položaju lepa ravnina, se prodaja za 18.000 kron. Naslov: Jurij Ranig, Strojna, Prevalje, Korosko.

Želim kupiti male posestvo blizu farne cerkve na Spod Štajerskem, Zraven mora biti nekaj njiv, tratinov in gospodov tako da se lahko redi 2 do tri krave. Ponudbe na Matevž Kavčič, Ložnica 7, počta Celje.

Hilj. trezen, zdrav in lepega značaja, navaja vsakega poljškega dela, navajen pri konjih, želi slinžbo spremeniti ob novem letu v kako župnišče ali na pošto. Naslov pri upravnosti pod "Hlapec" Št. 724.

Iščem pridno dekla. Plača po dogovoru, sprejme se 1 januarja 1918. Naslov: Planinska Alojz, Pelešak, Juršinci.

Za 2 gimnazijalska dijaka stanovanje z dobro hrano, po zimi karjeno soko. Plačilo po dogovoru in tudi v živilih. Fromeyer, Maribor, Hermangasse 8. I nač-stropje.

Dve učenki ali učiteljski kandidati so sprejemata na stanovanje in hrano proti nekaj plačila in nekaj živil. Naslov: Lutargasse Št. 5, vrata 2 na vrtu.

30 leta vdova išče službe za gospodinjo, si tudi želi pričenite k kakemu manjšemu gostilničarju ali boljšemu rokodelcu. Ima triletno hčerko in 2000 kron premoženja. Naslov: Poštolske Št. 22 Kriševci pri Ljutomeru, 728

Deklico oz. študentko od 10 let naprej sprejemem k svoji 11 letni hčerkici in Ma. Boru, Volksgasse 23 na stanovanje in hrano, pod strogim nadzorstvom. Ponudbe na gospo Zinauer, Sv. Jakob v Slov. gor.

Hiša z nekaj zemlje tik ceste, se prodaja za ceno 6000 K na Oštrem Št. 60 p. Celje.

Dijak spodnje gimnazije se sprejme na stanovanje in hrano pri slovenski obitelji Domogledgasse 2 pri vili Alwis, Maribor.

Učenec iz poštene, krčanske hiše, ki bi imel veselje do čevljarsva, sprejme čevljarski mojster Frančišek Mikl, Maribor, Koroska cesta 84.

Sprejme se 14 letna deklica v vedno službo od siromašnih staršev k malemu posetniku v trgovini Kunst, Kaindorf 48. p. Lipnja (Leibnitz), Šta.

Učenec iz poštene, krčanske hiše, ki bi imel veselje do čevljarsva, sprejme čevljarski mojster Franc Mikl, Maribor, Koroska cesta 84.

Sprejme se sodarski pomočniki za stalno delo v Zagrebu in Škocu. Plača po komadu ali v dan. Naslov: M. Lugarčič in sinovi, Sisek, Hrvatsko.

Vnččar, 3—4 delavske moći, se sprejme: Wienergraben 175, Maribor.

Kmetje pozor!

V sedanjem času ke se pojajajo sevarne bolezni pri svinjah, se prizorda, da si vsako tekočo naroči se mnogo let prisnani redilni in zdravilni pršek, katerega si naročite v zavirkah po K 1,75 za 1/2 kg vsebine ter razpoljuj po poštem posjetu usnjanie 6 zavirkov. Aton Zdolsek, Češke, Grača cesta Št. 21.

Prodaja se 4 lepe kobile, 2 po 8 leta stare, 15 pesti visoke, 2 po 6 let stare 16 pesti visoke. Cene po 600 K. Vred po 56 litrov naprej. Beli ristling in rdeči burgante per liter K 4.20.

Benedikt Hertl, veleposestnik, grad Golč pri Kujicah, Štajersko.

Vedno se sprejmejo proti a-kordnemu plačilu. Gostilna Kores, Dev. Marija v Puščavi, žel postaja St. Lovrenc nad Mariborom.

Mlin in žaga na prodaj, na močni stalni vodi, kjer tudi sedaj v Škofiji ne primanjkuje in je tudi nekaj rodovitne zemlje zraven, zelo pripravno za kakšnega lesnega trgovca. Zraven železniške postaje, se zaradi rodbinskih razmer prода. Več pove Karel Stante, mlinar, Sp. Laže p. Sv. Duš-Lode.

Kupiti želim hišo s 5—10 oralov vred. Ponudbe na uredišču "Slov. Gospodarja" pod "Dunaj" Št. 697.

Delavec za napravo drva za kurjavo se sprejmejo proti a-kordnemu plačilu. Gostilna Kores, Dev. Marija v Puščavi, žel postaja St. Lovrenc nad Mariborom.

Išče se zanesljiva samostojna dekla. Plača Št. K. Tegethofova cesta 34, Maribor.

Kupiti želim hišo s 5—10 oralov vred. Ponudbe na uredišču "Slov. Gospodarja" pod "Dunaj" Št. 697.

Vseh vrst

Išče za kurjavo tudi na štore takoj kупи K. Veselj, Maribor,

Tegeljhofova ulica Štev. 19. 41a

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stanovanji proti solnemu obrnjenju, se prodaja pod lahkimi pogoji. Vpraša se pri Jožetu Nekrep v Mariboru Moserstrasse Št. 29.

Na prodaj novo zidanec eno in dve nadstropne hiše v mestu, davač in občinskih doklad protsta, z velikimi in majhnimi stan

Kmečka hraničnica in posojilnica v Ptiju

registrovana zadruga z neomejeno zavezno.

Uradne ure

Vsako nedeljo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure do počitka. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih urah. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dep.

Uradni prostori

nahajajo v minoritskem samostanu v Ptiju.

Hranične vloge

obrestuje po 4%, od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzgrednje obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisujejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranične kajizice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno pašno-hranične počitnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Pesejila

se dajejo na vključbo po 5%, na vključbo in izplačo po 5 1/4%, na menice po 6%, na zadnje po 7%. Na listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgovalni pri drugih zavodih in posojilnicah na sodnijo za vključbo in izplačo vloge. Posojilnica brezplačno, stranka plača same kolikve.

Naznanilo.

Na podlagi naredbe c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 17. maja 1917 drž. zak. list štev. 221 smejo sadje nakupovati samo tisti, ki imajo tozadevno dovoljenje od urada za zelenjavno in sadja v Gradcu. Oziroma ki so v to pooblaščeni. Vsaka druga nedovoljena nakupovanja oziroma prodaje sadje se strogo kaznujejo. Dolžnost pooblaščenega kupovalca za sadje je, da vsako neopravičeno kupčijo s sadjem takoj naznani na imenovano mesto. Za okrajna glavarstvo Maribor in Ptuj ima polnoveljavno pravico nakupovanja sadja v vsaki množini gospod Franc Krepek pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, kamor se naj naslovijo tozadevni dopisi. Župani mu naj gredo na roko ter naj ljudstvo o tem opozorijo. Cene 25 v ozir. 30 v sadje za prešanje in 44 v ozir. 50 v drugo sadje na kolodvor postavljen.

FRANC KREPEK.

Hrastov in kostanjev les

v debilih in vejah od 10 cm. debelosti naprej kupi po najvišji ceni

Julij Žigan
na Polzeli v Sav. dol.

Moštna esenca!

Izborno domačo pijačo si napravi vsak, ki si naroči v drožeriji Wolfram v Mariboru priznano moštno esenco. Iz ene steklenice moštne esence za 11 K lahko pripravite 150 litrov izborne domače pijače. Za pripravo te izvrstne in neškodljive domače pijače se je dobilo uradno dovoljenje. Dobiva se samo v medicinalni drožeriji MAKS WOLFRAM, Maribor, Gospodska ulica št. 33.

Naznanilo.

Vsled naredbe c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 17. maja 1917 drž. zak. list štev. 221 smejo sadje kupovati le oblastveno potrjeni nakupovalci. Vsaka druga kupčija je prepovedana. Za nakupovanja sadja v prid sadne sušilnice podjetja Tomaža Götz v Mariboru je med drugimi določen od c. kr. prehraničnega urada na Dunaju kot nakupovalec **Jožef Kraner iz Ruperja**, p. Šmarjeta ob Pesnici. Njegovo nakupovanje se sme raztezati po vsej Štajerski kronovini. Podpisani prosi posebno vsa županstva in sadjerece Slovenskih goric in Ptujskega polja, da njemu v prvi vrsti kot domačinu naznani svoje sadne ponudbe. Cene: sadje za prešanje 32 vinarjev, drugo sadje 76 vinarjev. Boljše vrste se še boljše plačujejo.

Jožef Kraner.

Specerijska in kolonialna trgovina

Na Ivan Ravnikar, Na
debelo! **Celje** **drobno!**

kupuje po najvišjih dnevnih cenah vsako množino pristne strdi, voska, kumne, Janeža, vinskega kamna in suhih gob.

Občina trg Središče proda

HRASTOV LES

približno 2000 hrastov ponudbenih potom. Gozd je 20 minut od železniške postaje oddaljen, leži pri okrajni cesti. Pogoji se izvijejo pri županstvu. Ponudbe do 20. septembra 1917.

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je K 1:20. O debljem učinkovanju teh kapljic imam mnoge priznali in počivalnih pisem. **F. Prull**, mestna lekarna „pri s. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala.

Najprve se Vam lepo zahvalim za to visokocenjeno zdravilo proti rdečini. Odkar rabim to zdravilo, ne nisem imel nobene škode pri svinjih. In drugih krajev slišim pritožbe: Meni so vse svinje preči mnogi raje veliko trpijo, kakor da bi krvovili nekaj krov za zdravila. Priporočam vsem svinjerejem, naj bi rabili to cenjeno zdravilo. Še nekrat se Vam lepo zahvalim in prosim, pošljite mi spet 12 steklenic. Velespoštojanjem

Ivan Skorjanc, p. d. Temelj, Srednja vas, p. Ruda, Koroška.

GOSTILNIČARJI! GOSPODINJE!Dokler vekaj zeloga, dan od svoje preostale zaloge **POSREBRNIK**.**„Ideal“-Žlic**

(te so dobro posrebrnjene žlice iz dobre kovine) in najfinje ponikljans jeklenske jedilne oprave za čudno nizke cene:

12 kosev posrebrnjenih „Ideal“-jeklenskih žlic	K 18:50
12 " posrebrnjene ponikljanskih žlic	K 10:-
12 parov najfinje ponikljanskih jedilnih oprav (nož in viličar, dviglo do K 2:-)	K 24:-

Pošljite se proti povzetju ali pa delno naprej. Pošta na 30 v. EXPORTNA HISA TINTNER, Dunaj, III/72 Neulingg, 26.

oooooooooooo

Kmečka hraničnica in posojilnica

v Ptiju.

reg. zadruga z neomejeno zavezno.

ima odslej naprej svoje uradne dneve samo vsako sredo in petek in ne vsak dan, kakor je bilo doslej.

oooooooooooo

Slamoreznice, mlatilnice

in viteljne

najboljše vrste prodaja

Jož. Osolin, Laški trg.

723

KUPIM

vsako množino **jabolk** tudi za prešanje po postavno določenih cenah.

FR. KREPEK, pooblaščeni nakupovalec sadja. Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta 10. Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

Razglas.

Od 17. do vključno 19. septembra se bo na podpisanim zavodu vršil tečaj za vnovčenje sadja in zelenjave, na katerem se bo podučevalo vse potrebno o tem predmetu in sicer teoretično in praktično.

Število udeležencev je določeno na 30. Predavanja, oziroma praktično prednašanje se bo vršilo od 9—12 predpoldne in od 3—4 ure popoldne. Učnina se ne bo pobirala; podučni jezik je nemški.

Prijave je treba poslati do dne 8. septembra 1917 na podpisano mesto.

717

Ravnateljstvo deželne sadj.

in vinarske šole

v Mariboru.

V živahnem spodnještaj. trgu se odda takoj
v najem

gostilna.

Vpraša naj se pod »M. S. 1917« na upravnštvo
Slov. Gospodarja pod »Gostilna št. 673.«

Velik romarski shod na priljubljeni
božji poti na

Oljski gori pri Polzeli

bo letos 16. pobinkoštno nedeljo, t. j. dne 16.
septembra.

Pridite pobožni romarji slovenski od blizu in
daleč, da izprosimo naši ljubi slovenski domovini že tako silno zaželeni mir!

ZELENJAVA

vseke vrste, kot zeleni fižol, zelje, ohrat, kloraba i. t. d. se kupi po najvišji ceni v
bolnišnici št. 3 pri č. šolskih sestrach
(Klostergasse 4) Maribor.

Ustmena
pojasnila v hišah zanimajočih v svrhu nakupa

parilnikov,
ter drugih strojev pri tovarni

„Welsia,“

podaja večletni zastopnik

Franc Kovač v Ormožu.

Kupim BUKOVO OGLJE in DRVA

od enega vagona kg 10000 naprej.
Prosim punudbe. Plačilo naprej.

Jakob Tavčer,
trgovec z ogljem in drvmi.

Trst, Via S. Zaccaria 3.

566

U VIII 314/17-3

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C kr. okrajno sodišče v Mariboru, odd. VIII je razdelilo:

Obtoženec Franc Baumler, roj. meseca oktobra 1863 v Podovi, tja pristojen, kat., otezen, posestnik v Braunsbachu, dosedaj nekaznovan,

je kriv,

da je izratljajoč izredne, po vojnem stanju povzročene rezmere dne 2. junija 1917 zahteval od Ivana Grubitscha v Mariboru za 120 škopov slame za vezanje traja težkih preden 1.8 kg po eno krono, skupaj 120 K, torej za potrebodne očividno pretrirano eno.

S tem je zakril prestopek po § 20 ces. nar. z dne 24. 3. 1917, št. 131 drž. zak. in se kaznuje po tem zakonitem določilu z uporabo § 266 kaz. zak. s

tridnevnim (3) zaporom

in denarno globo 200 (dvesto) kron, namesto katera stopi v slučaju neizterljivosti nadaljnji dvjetdnevni zapor, in po § 389 kaz. p. rr. na povrnitev stroškov kazenskega postopanja.

Po enem se v smislu § 45 navdene ces. nar. odredbi, da se ta sodba brez razlogov entart objavi v »Slovenskem Gospodarju« na stroške obtožence.

V Mariboru dne 13. junija 1917.

Milo (žajfa) za pranje

1 kilo eno krono v trdih kosih,
si zelo lahko vsak sam skuha doma. Natančno navodilo in
pojasnilo za kuhanje takega mila (žajfa za pranje pošljem
vsekemu po povzetju za tri krone osedeset vinarjev. 881

Karolina Poženel,
Idrija štev. 262. Kranjsko.

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg štev. 3, zraven gostilne „k Šternemu“ se praporča na obliko obisk. Odprt v cel dan. Vstopnina 80 v. etroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč, pokrajine vsek del celega sveta v naravnih velikosti, slikovite in resačne. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdo si unkrat ogleda „Panoramę“, pride zepet, ker se vedno nove predstave.

Kmetje pozor!

Po nizki ceni odda Jožef Pfeifer, tovarnar v Hočah pri Mariboru: 1 stoječi motor na bencin, 2 mahalna kolesa 12 konj. sil, malo obrabljen K 3800; 1 stoječi motor na bencin, 1 mahalno kolo 12 konj. sil, malo obrabljen K 3600; 1 ležeči motor na bencin, 2 mahalni kolesi 3 konj. sil, malo obrabljen K 1600; 1 ležeči motor na bencin; 1 mahalno kolo 3 konj. sil, malo obrabljen K 1400; 1 ležeči motor na surovo olje 2 mahalni kolesi 8 konj. sil, celo malo obrabljen K 3000; 1 ležeči parni kotel v dobrem stanju, s celo armaturo, 600 litrov, za 4 konj. sile K 400; 1 novi kobilni stroj z rezervnimi noži, 95 cm širok za enega konja ali vola K 500; 1 ročni sejalni stroj K 50.

Mariborska mlekarja

oddelek za izdelavo marmelade v MARIBORU, Tegethof-ova c. št. 63

kupuje vsako množino
jabolk, malin in robidnic.

714

Nakupovanje vojnih kovin kovinske centrale akcijske družbe, Dunaj, VII. Mariahilferstrasse 70.

Z odredbo dne 25. junija 1917 drž. zak. št. 271, se je določila oddaja nadaljnih kovinskih predmetov. Predmeti se lahko do nadaljnega prostovoljno proti takojšnjemu plačilu oddajo vojnikovinskemu uradu. Če se prostovoljno odda kovine, ima prodajalec prednost, da takoj dobi izkupiček in višje cene.

**Kdor takoj odda, pomaga našo armado
preskrbovati in nas bliža miru!**

V ozemlju mariborskoga okrajnega glavarstva:

V Framu: Konrad Zamolo, v Mariboru: Pahnerjev naslednik Karl Letz.

Nadaljne nakupovalnice se še bodo naznanile.

(2. Mosse)